

DOMOVINA

d. Licealna knjižnica

Ljubljanska cesta 2, II. drž. gimn.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Množična: Četrtno Din 7-50, polletno Din 15-
celoletno Din 30-.

Izdajstvo nad slovenskimi kmeti in obrtniki

Klerikalci ženejo Slovence v novo nesrečo — Sam ljubljanski škof daje komunistom podporo in potuho — Vsi na noge, da ne bo prepozno!

Ravno deset let je od tega, kar so se začele priprave za strašno svetovno vojno. Veliko jih je med nami, ki so po letu 1914. za vedno izgubili svoje nenadomestljivo zdravje. Mnogo naših dragih znancev in prijateljev pa ni več med nami. Za marsikoga se sploh ne ve, kje je ostal ali kje leži pokopan; le njihove uboge vdove in njihovi siromašni otroci nam vzbujajo nanje bridke spomine.

Kako hitro človek pozabi prestano gorje! Kako dober je človek, ki tako naglo odpusti svojim sovražnikom in škodljivcem! Skoro neverjetno je, da Slovenci že čisto nič več ne vedo, kdo je bil ob začetku vojne in pozneje tisti, ki jih je najbolj gnil v strelske jarke. Slovenska ljudska stranka in duhovščina z ljubljanskim škofom na čelu je bila z malimi izjemami takrat tista garda, ki je v službi Nemcev in črno-žoltilih avstrijancev gnala Slovence na bojišče brez srca in brez usmiljenja, kakor žene mesar v mesnico vola. Nemec in Madžar sta se skrivala po magacinih, po bolnicah in po pisarnah, Slovane pa so potiskali v najbolj nevarne bojne vrste, da so za njiju krvaveli ter ubijali rodne brate Slovence in druge njihove zaveznike. Gorje svetovne vojne za naše ljudstvo je bilo tako veliko, nesreča tako ogromna, da pred njo nikdar Slovencev ni doletela večja. Ako bi Slovenci ne imeli ribje krvi, bi morali takoj ob prevratu temeljito obračunati s klerikalci, ki so glavni sokrivci vojnih grozot. Z goljuftijo, sleparstvom in z lažmi so vršili med našim ljudstvom rabljev posel za Dunaj in Berlin. Njim se je za to izdajstvo dobro godilo, slovensko ljudstvo pa je bilo v množicah uničeno.

Sedaj stojimo zopet v času velikih dogodkov. V naši državi se bije odločilen boj med onimi, ki so za državo, in onimi, ki te države ne marajo. Mi, ki ljubimo Jugoslavijo, hočemo, da se naša država s pametjo in pridnostjo razvije do mogočne sile, pred katero bodo imeli Italijani, Madžari in drugi sosedje respekt zato, da se nam nikdar več ne bo treba bati novih vojn. Mi hočemo, da se čimprej zacelijo

rane svetovne vojne in da se tudi pri nas vse razmere tako izboljšajo, da bodo vsi državljani zadovoljni in srečni.

Kaj hočejo oni, ki Jugoslavije ne marajo? Oni hočejo razdreti vse to, kar je bilo z mukami in tolikimi žrtvami zgrajeno. Če ne bodo Slovenec, Srb in Hrvat skupaj držali, bomo Slovenci prvi, ki bomo čutili silno težke posledice na svoji koži. Slovenije nam bo nekaj pobasal Italijan, nekaj Madžar, nekaj Nemec, nekaj pa bi je morda prišlo pod Radiča.

Najhujši med sovražniki države so tako zvani komunisti, ki pravijo, da je njihova domovina lahko povsod. Komunisti pa niso opasni le za državo, marveč tudi za vse tiste, ki so v svojem življenju že kaj delali, zlasti pa za tiste, ki so si z žulji na rokah ali pa s pametjo kaj pridobili in naj je ta pridobitev še tako malo vredna. Komunisti pravijo, da je treba najprej vse uničiti in te delavne ljudi pobiti, potem se bo pa po cestah cedil med.

Rusija nam je svarilen vzgled, kam zapelje ljudi komunistična revolucija. Tamkaj so bile razdejane in požgane skoro vse tovarne, uničeni skoro vsi obrtni in trgovski obrati, opustošene vse večje kmetije. Na stotisoče ljudi so pomorili delamrži boljševiški razbojniki, na milijone jih je predlanskim ginilo od lakote, ker ljudje ob suši niso imeli kaj jesti, a stare zaloge živil so boljševiki uničili.

Kakor hitro so boljševiki prišli do vlade, so takoj konfiscirali kmetom vsa posestva in vse pridelke. Kaj je treba, so rekli, da ima vsak kmet svoje njive, svoje travnike, svoje gozdove, svojo živino. Kmet naj dela in gara, a sad njegovega truda naj uživajo vsi drugi tako, da on ne bo nič več imel kakor vsak postopač. Boljševiki so uvedli radi tega prisilne rekvizicije živine, žita, sena in drugih pridelkov. Te rekvizicije so bile mnogo hujše kakor pri nas med vojno. Cene so komunisti kmetom narekovali, kakršne so jim ugajale. Poleg vseh drugih svinjarij, ki so jih uganjali komunisti, je bila ena

največjih tudi ta, da so odpravili redni zakon in tako rekoč proglasili ženske za last vseh, kakršno naziranje o ženskah je bilo pri nas udomačeno le v starem mestu Trsta, kjer prebivajo same vlačuge.

Za danes naj zadostuje o komunistih le to, v prihodnje bomo pa o teh tičih še obširneje pisali, da bo naše ljudstvo videlo, kaka nesreča bi bila za nas, če bi komunisti kdaj pri nas zmagali in prišli do oblasti.

Pa zakaj še pišemo to? Ker so začeli zadnje čase komuniste podpirati tudi klerikalci. Pač zato, da bi ujeli na svoje limanice nekaj delavskih glasov, so začeli po svojih časopisih zanje pisati in se zanje zavzemati. Pozabili so pa pri tem, da odbijejo s tako trapasto politiko od sebe prav zadnjega kmeta, ki ima kaj soli v glavi. Radi lepšega pa še piše „Domoljub“, da podpira klerikalno časopisje komuniste le zato, ker se jim dela krivica in ker njihovo časopisje brani vsakogar, ki je v krivici. A tako? Če hočeš udeležiti gada, ga boš tudi branil, namesto da bi mu stopil na glavo? Prazen je ta „Domoljubov“ izgovor in samo potrjuje, da so klerikalci v resnici pajdaši komunistov, ki so pa še toliko hujši, ker hodijo kot komunistični volkovi med ljudstvo v ovčjih kožah.

„Domoljub“ je nekaj pohleven v tem vprašanju, pravi komunistični strup je pa „Slovenec“, ki ga bere največ le farovski gospoda, da se vadi v boljševiških manirah.

• Najbolj značilno za katoliško stranko SLS je še to, da daje sam škof dr. Jeglič komunistom potuho in odobrava njihovo početje. V Ljubljani je šel na posebno viden način volit komuniste! Ali je sploh še pri zdravi pameti? Komunisti so tudi odstavili Boga in celo nedeljo božjo so odpravili ter namesto nje uvedli „Leninov praznik“. Pa bodo klerikalci še nas zmerjali z brezverci in nam podtikali, da smo proti veri, ker nočemo drugega kakor, da naj bo duhovnik res božji namestnik ne pa političen agent, hujskač in zdražbar.

Žalostno je, da nas hočejo klerikalci, ki so nas pahnili v nesrečo svetovne vojne, sedaj pahnuti še v večjo nesrečo revolucije in komunizma. Kakor so za časa svetovne vojne dobili ljudi za svoje grde namene z goljuftijo, ravno tako bi jih sedaj radi s sleparstvom zapeljali v pogubo.

Kaj pravijo na klerikalno-komunistično pobratimstvo obrtniki, zlasti pristaši SLS, ki riskirajo svoje glave in vse, kar so si s

trudom pridobili. Ali so oni zaslužili, da SLS sedaj dela politiko, ki je tudi zanje uničujoča.

Vse to, kar smo danes napisali, je treba ljudstvu povedati in razložiti in to tudi tistim, ki niso naši pristaši. Če ne bo odpora proti vodstvu SLS, se lahko zgodi, da bo vse prepozno. Mi smo svarili med svetovno vojno ljudi zastonj, za-

man smo jih svarili pred zadnjimi volitvami. Sedaj pa upamo, da naše svarilo po tolikih slabih izkušnjah ne bo zastonj.

Sedaj je še čas. Vsi na noge, da ne bo prepozno! Kdor hoče dobro sebi, kdor želi dobro svojim ženam in otrokom, se mora sedaj vzdramiti. Razbojnikom, ki nam hočejo sedaj zažgati hiše, je treba pokazati, da tega nikdar ne bomo pustili!

Uboj sredi Ljubljane

Posledica brezvestnega klerikalnega podžiganja duhov

V noči od minule sobote na nedeljo, kmalu po polnoči, se je zgodil v Ljubljani sredi mesta zločin, ki čudno osvetljuje naše napete razmere, pospešene gotovo po brezvestnem hujskanju klerikalnega časopisja, ki s svojim lopovskim netenjem strasti podžiga prevratne elemente.

Nihče ne odobrava takih krvavih incidentov, toda ako se že zgodijo, jih je treba presojati nepristransko in ne kot »Slovenec«, ki z neverjetno drznostjo potvarja te žalostne dogodke, se obrega le v nacionaliste in se trga okrog mrtvih žrtev kot prava pobesnena hijena.

Pri omenjenem žalostnem dogodku je brezdvomno dognano, da je streljal komunist (nekateri pravijo, da je le socialista) Stare na nacionalista Grubešiča, kateremu je krogla prestrelila pod vratom ovratnico in zadela poleg stoječega socialista Zdravca v glavo, da se je mrtev zgrudil na tla.

Kakor »Slovenec« poroča, je bil prvi povod temu prepir med Orjunašem Grubešičem in nekim Šotlerjem; tekom prepira je baje Grubešič sunil Šotlerja v obraz. Ako je to tudi res, še vendar Stare, ki niti ni bil izzvan, ni bil upravičen streljati. Udarci in zaušnice se poravnajo pred sodiščem brez revolverja. Ako bi imeli pisci hijenskih člankov okrog »Slovenca« vsaj malo čuta za poštenost, red in moralo, bi morali obsoditi zločin, ne pa pisati z zaviljanjem, ki je za pojme kultur-

nega človeka naravnost nemogoče. »Slovenec« brez dane podlage celo namiguje, da je mogoče Grubešič ustrelil Zdravca. Zato pravi, da sta padla dva strela, kar pa je dokazana laž. Več prič, ki so bile v bližini, potrjuje, da je padel na mestu atentata samo en strel, le pozneje v Tivoli je Stare še streljal na Orjunaša P., ki ga je težko ranil.

Take incidente principijelno obsojamo. Kdo pa jih zakrivlja? Kdo je kriv, da je baš v zadnjem času vse tako napeto? Kaj pomeni to, da so spopadi na dnevnem redu baš, odkar je sam vrh obsedel »katoliško« časopisje? Ravno zagovarjanje prevratnih elementov s strani klerikalnega časopisja je te elemente opogumilo, kakor mora divje besnenje teh cunj razburjati tudi najmirnejše in najmiroljubnejše nacionaliste.

To, kar počenja klerikalno časopisje sedaj, ni kritika razmer, temveč je zmerjanje, natolcevanje, hijensko brojenje po krvi, ropanje časti, dviganje ljudskih strasti, sadistično razpoloženje, odnosno nekaj, kar se prav za prav ne dá izraziti.

Odkar obstoja slovenski rod, še ni imel prilike, čitati nekaj podobnega. Moral je priti »katoliški« list, da nam je pokazal vso nemoralno gnusobo ljudi, ki se postavljajo za branilce Kristusove vere. Ljudje božji, kdor nima samo prazne slame v glavi, mora pred svojo vestjo priznati, da je »Slovenčev« početje

bogokletstvo. Izrabljanje Kristusove vere v tako umazane svrhe, kakor jih zasleduje klerikalno časopisje, ne more biti kaj drugega kakor bogokletstvo.

To vse rodi po deželi že »lepe« uspehe. Med našimi dopisi imamo omenjenih že par lopovščin, ki so jih napravili komunisti in Orli. Ni to čudno, saj »Slovenec« nekje imenuje pijane pretepače, ki se za »hec« pokoljejo med seboj, za junake napram nacionalistom. Naj »Slovenec« nikar ne omenja raznih zaušnic in drugih prizorov, ker njegovi Orli počenjajo že od nekdaj po deželi vse hujše stvari in največ pobojev in divjega pijančevanja je baš po klerikalnih občinah.

Mesto da hujskate, mirite rajši mlado kri! Hujskanje ne bo prineslo izboljšanja. **Prenehajte!** Zakaj oblasti to trpijo? Spričo take tiskovne svobode v naši državi se čudimo, da še ni slavonski bandit Čaruga ustanovil svojega lista. **Prenehajte!**

Politični pregled

Politična kriza se je v naši državi precej zaostrila. Nacionalna vlada pa popolnoma obvlada položaj in pripravlja vse potrebno za volitve, da izreče narod svojo končno sodbo. Vodilni vladni krogi v Beogradu so soglasnega naziranja, da so edini

izhod iz sedanjega zamotanega pojožaja nove volitve.

Volitve pa opozicijskim strankam, zlasti našim klerikalcem, niso nič kaj po volji, ker se boje ljudske obsodbe. Oni neprestano naglašajo, da vlada v državi izjemno stanje, ki da ga podpira koruptna vlada v Beogradu. Vsa ta natolcevanja klerikalcev pa so seveda dobro proračunano agitacijsko sredstvo. Zavedajo se dobro, da je njihov vpliv vedno manjši in zato napenjajo vse svoje sile, da rešijo svojo poapljačo se ladjo. Toda klerikalcem, ki so v zvezi v Radićem, ki snuje v Rusiji pravcato zaroto proti naši državi, pametni ljudje ne verjamejo. Zato so besni

Zvonko Ermenc:

Prisega na križ vaškega zvonika

Na hribu strmé bajte v noč.

Stare in trhle, sive in črne, pol zidane, pol lesene, kakor starke nadušljive so se stisnile ob beli cerkvi, golobici vrhu hriba, ki z mirnim očesom upira križev pogled v zvezdno nebo. Same so na hribu, družice sadnega drevja in farovža. Kmetški domovi, prostrani in bogati, se košatijo v dolini, v dehtečem vonju pomladne noči, v bujnem objetju iz zimskega spanja buče se zemlje.

Z rdečimi zagrinjali so bajte zastrle okna, mežikajoča v medli luči petrolejk, svetile nekaj časa v črni noči, žalujoče za belim dnem. Ko pa je siknil bronasti jezik v cerkveni lini pozni nočni svoj glas, so jele umirati druga za drugo.

Med njimi pa sanjajo črešnje cvetoče o belem dnevu, čebelah in metuljčkih. Od slasti prazničnih sanj drhte jim čaše rožnate, šepetajo listi...

Iz tmine, iz grmovja, ki vodi iz doline v hrib, se je hipoma vzvila moška postava, korakajoča v hrib. Mlad fant v črnih hlačah in beli domači srjaci stopa, kakor bi

ga gnal veter, kakor da mu je sovražnik za petami. Vzpenja se po ilovnati poti tako hitro, da se zdi človeku, kakor da šviga bela večča med ozelenelim leščevjem.

Proti koči stare dninarice Mine, ki jo obliva cvet stare črešnje, ga vede pot. Ustavlja korak, vleče na uho, če je okolica mirna. Ker sanja vse, se opogumi, stopi čez plotni prelaz na vrt, stopa ob steni, po gredi do okna.

Tu se ustavi, obriše z rdečim robcem debele znojne kaplje s čela. Luna je isti hip pogledala izza oblaka, motno razlila skozi cvetoče veje srebrni soj na belo steno, posrebrila fantovo kodrasto glavo.

Mladenč je dvignil žuljavo roko do okna, čepečega sredi stene, pritisnil rahlo. Blesk šipe se je umaknil, iz čumnate je pogledala gosta tema v mesečino.

Samo za hip.

Beli rokavci so zavihrali, zablesteli v srebrnem soju, odprtna je pričarala iz temine deklinski obraz, ki se je sklonil skozi okno. Rahlo je zavelo izza ogla, poigral se je piš večerni s krasnimi pšeničnimi kodri.

Brez besede je omahnila mlada glavica dragemu v naročje, z drhtenjem se oklenila fantovega vratu, združila se z zdra-

vimi ustnicami njegovimi v gorak poljub, v molitev čiste ljubezni.

»Čemu si me klicala nocoj, Lenica?« je vprašal fant čez nekaj hipov.

»Šla sem v dolino, k studentu, ko je ugašala zarja za gorami. Pri črni bukvi sem srečala potovko Nežo. Rekla je, da gre v Hrastje, če imam kakšno naročilo zate, je rekla, da ga rada izroči. Poljubila bi jo od veselja, da je ravno danes šla tja, da te je poklicala, kajti, Tine, moj ljubi, meni je hudo v duši, hudo in težko v prsih. Kar ne upam ti razodeti novico, ki mi teži srce. Tebi bo tožna duša, meni krvavi srce. A ni mogoče drugače!«

»Dekle, povej, ne muči me dalje!« Roki, ki sta jo držali objeto, sta stisnili ljubico tesneje, oči Tinetove so se uprle prosoče v njene modre, ki so se bojevale s solzami.

»V mesto pojdem v službo.«

Onemeli sta mu ustnici, zastrmele široko njegove poštene oči v praznino. Tako onemi človek, če ga zgrabi železna pest za tilnik, da ne more zakričati.

V vrhovih je isti hip zašelestelo, skrivnostno, turobno. Dvanajst udarcev je planilo čudno rezko iz zvonika, opoteklo se nad bajtami in cvetjem.

in skušajo edino s hujškanjem prikriti ljudstvu resničnost položaja. Vse njihovo časopisje zasleduje edino ta namen, da bi nahujškalo množice k nasilnostim proti nositeljem narodne in državne ideje. Vsa akcija klerikalcev pa je v najožjem sodelovanju z največjimi prevratniki — s komunisti. Dasi so komunisti največji nasprotniki vsake vere, so vendar klerikalcem dobrodošli, saj upajo na njihov račun pomnožiti svoje glasove.

Danes je gotovo, da klerikalci ne bodo prišli v vladu. Kriza se razvija povsem normalno in bo odločitev padla te dni.

V Beograd je prišel kralj Aleksander in pod njegovim predsedstvom se bo vršila ministrska seja, na kateri bo vlada kralju natančno obrazložila političen položaj ter predlagala razpust parlamenta in razpis novih volitev. Vlada je odločena, da stopi pred narod, ker se zaveda, da je večina volilcev na njeni strani. Razni separatisti in pro-državni elementi bodo brez dvoma doživeli polom.

Razni prevratni elementi, a osobito komunisti, so se pričeli v zadnjem času živahno gibati in so pripravljali veliko zaroto. Vlada je pravočasno odkrila njihove načrte in odredila

razpust komunističnih organizacij.

Tozadevna odredba vlade določa, da se morajo razpustiti vse komunistične organizacije v vsej državi. Vzrok tega ukaza tiči v tem, ker so se zopet pričele propagirati boljševiške ideje, kar je po zakonu o zaščiti države strogo zabranjeno. Preiskave, ki so se vršile po vsej državi, so dognale, da so bili komunisti v ozkih stikih z boljševiško Rusijo in da so od tam dobivali navodila za svojo prevratno akcijo. Pri hišnih preiskavah raznih komunističnih voditeljev so našle oblasti mnogo obtežilnega materiala. — Vse propagandne brošure in vsi izdajniški dokumenti so bili zaplenjeni. Povsod je bilo aretiranih mnogo komunističnih voditeljev. Strogo delavske organizacije, ki se ne pečajo s politiko, seveda ne bodo razpuščene. Vsi komunistični shodi so prepovedani. Policija mora brezpogojno onemogočiti taka zborovanja.

V naši prestolici je bila te dni podpisana trgovinska pogodba med Italijo in Jugoslavijo.

To je prva redna trgovinska pogodba, ki jo je sklenila naša država. Skleni ev trgovinske pogodbe z Italijo je tudi s političnega vidika za našo državo velikega pomena, ker bo nedvomno utrdila mirne odnose med Jugoslavijo in Italijo. Pogodba pa je tudi prvi poizkus ureditve medsebojnih gospodarskih odnosov. Zato je določena njena veljavnost na tri leta. Ako se bo po preteku tega roka pokazalo, da pogodba ne odgovarja dejanskim potrebam, se bo izpremenila.

V našem sosedstvu je vzbudila te dni največ pozornosti

konferenca Male antante v Pragi.

Na konferenco so dospeli zunanji ministri Jugoslavije, Rumunije in Češkoslovaške, da premotrijo vsa važna zunanja politična vprašanja. Ministri so ugotovili popolni sporazum glede interesov in naziranj. Konferenca se je vnovič izrekla za to, da je glavna naloga Male antante ohranitev miru. Vse članice Male antante bodo vedno strmele za tem, da pod vsakimi pogoji z enotnim nastopom ohranijo mir. Ob koncu konference je bilo sklenjeno, da se bo prihodnja konferenca Male antante vršila pozimi v Bukarešti.

Po odhodu iz Prage se je naš zunanji minister dr. Ninčič ustavil na Dunaju, kjer je imel važne

konference z zastopniki avstrijske vlade.

Razpravljali so o raznih vprašanjih, ki so med obema državama še nerešena. Naš zunanji minister je naglašal, da je želja naše vlade, da se ohranijo dobri prijateljski odnosi, ki vladajo med obema državama. Izboljšanje političnih odnosov mora imeti za posledico tudi izboljšanje na gospodarskem polju. V tem oziru sta se obe vladi zavzeli za to, da se čimprej prično pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe.

Dopisi

ŠKOFJA LOKA. Med klerokomunistične udarnike se je zapisal Janez Triler iz Stare Loke. Uslužben je sicer pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani, a hodi poskušat svojo moč ob nedeljah v Škofjo Loko. Je bojevit in hraber kakor slavni Don Kihote, če se ga prav »po katoliško« naleze, sicer pa zakoten Orel za parado na konju, ki pa ne sme biti malo živ, sicer — štrbunk — in konj paradira naprej sam brez jezdeca. V nedeljo 13. t. m. je bil prvi dan preizkušnje za tega junaka. In prav dobro jo je preстал! Napadel je domov se vračajočega Sokola in ga ranil. Preden pa se je še lotil tega posla, se je s preklinjanjem in psovanjem Orjune izkazal, da tudi po jeziku ne zaostaja za svojimi bratci okoli »Slovenca«. Njegovo posirovelo divjanje se je gnjusilo celo njegovim ožjim somišljenikom, ki so s prav trpkimi izrazi žigosali pobalinstvo pijanega Orla. Uverjeni smo, da s takimi »junaškimi deli« ta paradni Orel ne bo preveč imponiral svojim puncam; ne bomo mu pa zavidali, ako ga starološki Orli radi teh gigantskih del izvolijo za svojega častnega člana. Vzajemni zavarovalnici pa naravnost čestitamo na tem izbornem uradniku, ki namesto ljudi zavaruje, ljudi napada.

POLJANSKA DOLINA. Zadnji teden se je po daljšem zasledovanju posrečilo orožništvu v Gorenji vasi izslediti komunistično-klerikalno zaroto pod imenom Delavsko kmečke zveze. Bili so tajno in prav dobro organizirani; med njimi so bile tudi ženske. Imeli so načrt razdelitve vsega imetja, najbrže farovškega in cerkvenega ne, ker so si bili v najboljšem prijateljstvu s klerikalci, kar se je izkazalo pri zadnjih občinskih volitvah na Trati. Seveda so dobili pri hišnih preiskavah razne liste in knjige za pouk v postopanju, kako bi se prišlo do boljševiškega cilja in ruskih razmer. Vsa zadeva je ovađena politični in sodni oblasti. Prav za prav so to zaradi svoje nevednosti in politične nezrelosti zapeljani ljudje, največ po brezvestnih hujšakih in po hujškajočem časopisju, predvsem klerikalnem. Klerikalci sami, bi dejali mi, so dosti

«Ti, proč greš od mene?» se mu je izvilo mukoma iz grla.

«Ni drugega izhoda, Tine. Z materjo garava od prve pesmi škrjančeve ves bel dan do črne noči. Pozimi predeva neprestano. Žuljave so najine roke, pa nimava niti poštene jedi. Mati omaguje; kar gineva, dan za dnem je je manj. Pač ni najino, kar pridelava, ker ni najina gruda, ki jo moči najin znoj. Glej, zato moram proč. Zdrave imam roke, zaslužila bom toliko, da bo mati včasih lahko posedela, da ne bo stradala.»

«Pa te ni strah tujine, Lenica? Se ne bojiš nič zase? In najina ljubezen, dekle!» je bruhalo strahoma in proseče iz fanta.

Takrat se je zalesketalo v njenih modrih očeh, zdrselo rahlo, padlo mokro in žgoče na lice.

«Praviš, da me ljubiš, Tine, pa govoriš besede, polne nezaupanja, da se mi krči srce. Ljubim te tako vroče, da mi je sama misel na koga drugega strah; sedaj pa govoriš tako čudno. To me boli, Tine!»

Iz zbrisala je svetle bisere, žalostno pogledala čez hribe, izza katerih so vstajale čudno črne megle kakor pošasti iz pravljic.

«Nisem mislil hudo, Lenica... Malokatera, ki gre, pride nazaj, malokatera. Omami, požre jih tujina, ugonobi jih v črnih valovih tujih rek, oropa jih vsega, tudi najdražjega. To je, kar me je zbolelo najhuje.»

«Prisegam, Tine, prisegam pri zvezdnatem domačem nebu, na križ cerkvice naše prisegam, da ostanem tvoja, samo tvoja do zadnjega diha.»

Strasten je bil šepet mladenkin, burno so se dvigale grudi.

«Verjamem ti,» je odvrnil z vero v srcu, ki je odmevala tudi iz njegovih besed.

Združili sta se ustni v poslovitni poljub, dolg in vroč kakor cesta hrepenenja mladih duš. Črešnjevi cveti so drhteli v vetru, ki je pritiskal z vedno močnejšimi sunki v lesene stene koč. Še en pogled v zvesti očesi, še drhtenje rok, trepetajočih ob slovesu, in zaprla se je lina, izginila glavica izpred oči mladenčevih. Obrnil se je, odhitel po hribu v dolino.

Narahlo je zadrhtel električni zvonec v predsobi bogatega bankirja.

Nastopila je tišina, da se je zaslislala iz sobe starinska ura, ki je godrnjavo naznala drugo popoldansko uro.

Bankir, mlad mož, samec, ležeč na divanu v krasno opremljeni spalnici, je odprl oči, se nejevoljno obrnil, nato pa, kakor da se je zbudil, zazehal, godrnjaje vstal in odhitel z drobnimi koraki k vratom.

Zasukal je ključ, odprl.

Dekle, z majhnim kovčegom v roki, plašno, a obenem odločno, nekoliko blede, razburjeno, je stalo pred vrati.

«Kaj je, dekle? Česa iščeš?»

Dvignila je trepalnice, še omahovala, ali naj mu pogleda v obraz. Opogumila se je slednjič in pogledala.

Nič sirovosti, nič tujega ni zrlo s tega lica. Prijazno je bilo, čisto domače. Kakor Tinetove oči so zrle njegove vanjo, glas pa se ji zdel še sladkejši nego Tinetov, kadar jo je v pozni uri poklical pod oknom. Ves strah je izginil, z nasmehom je dejala:

«So mi povedali v posredovalnici, da potrebujete služkinjo, postrežnico. Pa sem prišla, da ostanem, če vam je všeč.»

Tako iskreno so se glasile te besede, tako domače, govorilo jih je pač srce pošteno, mehko.

«Kar vstopi, ti mlada, zakaj pa se ne bi razumela midva, zakaj ne! Kar odloži!»

opasnejši protidržavni prekucahi in sovražniki sedaj obstoječega družabnega reda, ker na ta način upajo priti do neomejene moči vsaj doma v Sloveniji. To je na Trati vrigel v obraz vsem klerikalcem v občinskem odboru naš član, na kar so klerikalci molčali. Seveda, kar do živega se jim ne more, ker so jako previdni in hinavski ter pošiljajo druge po kostanj v žerjavico. Ti reveži ne spoznajo, da bodo kostanj, ki ga pobirajo, snedli lepo z užitkom klerikalci. Zadnje nedeljo so imeli klerikalci na Trati orlovski ali Krekov tabor. Vsa prireditve se je vršila v senci bajonetov; bilo je kakih 20 orožnikov in politični zastopnik vlade. Stvar je ta: Nekdo je baje govoril v šali, da bodo Orjunaši ali kak drugi grozni ljudje metali bombe in ne vemo kakšne peklenške stroje. To so vzeli klerikalci in tratarski župnik za resno ter se takoj obrnili za pomoč na politično oblast, ki je v sili vedno dobra. Seveda je bilo vse to izmišljeno. Nikče ni nameraval niti najmanjšega ugovora proti orlovski prireditvi kot taki. Govorilo se je pa očito, da se namerava v zvezi s to prireditvijo napraviti nekak političen shod, na katerem bi imel govoriti eden od klerikalnih tigrov in kjer bi se bilo hujskalo proti naprednim društvom, državi in vsem, kar je s to v zvezi. Na tako hujskanje bi se pa že bilo temeljito odgovorilo brez bomb in brez drugega orožja. Ker političnega shoda ni bilo, tudi ni bilo treba ugovarjati in so bili odveč vsi bajoneti. Slavnost sama na sebi ni bila posebno obiskana. Od vsega orlovskega članstva sta bili dve tretjini šolskih otrok, katerih tu pri Orlih gotovo ne vzgajajo v državnem duhu. Dober vzgled za deco gotovo tudi ni bilo gledanje, ko so se odrasli Orli in Orlice le preveč očito ljubinkali. Plesa na veselici sicer niso imeli, zato pa se je plesalo tembolj po bližnjih klerikalnih gostilnah. Zastave so razobesili kot najboljši klerikalni prijatelji tudi ravnokar razkriti komunisti ter prisostvovali prireditvi. Razumljivo je, da je bila navzoča z malimi izjemami tudi duhovščina v dolini. Nekateri gospodje župniki so pripeljali tudi svoje kuharice s seboj. Mlajši gospodje so imeli pa največjo

zabavo s slabotnejšim, a glede lepote ne baš občudovanja vrednim spolom orlovske in Marijine družbe. Sicer je pa veselica potekla brez nesreče.

PRIMSKOVO. Tukajšnje gasilno društvo je priredilo 6. t. m. jako lepo veselico z običajnim sporedom v korist društvenih potreb. Veselica se je vršila ob najlepši zadovoljnosti vseh obiskovalcev. Tudi v gmotnem oziru smo jako zadovoljni, kajti dala je nad 30.000 K čistega dobička, kar je glede na to, da se je vršilo isti dan v obližju več veselic, lep dohodek. Posebno pohvalno je omeniti, da so se vedli vsi fantje, najsi bodo odborniki ali ne, prav dostojno ter se ni pripetila najmanjša nerednost, kar se prav rado dogaja pri takih prilikah. Gasilno društvo obstoji od leta 1921. V tem času si je napravilo Gasilni dom, nabavilo okrog 200 m cevi, precej obleke, voz in drugo neobhodno potrebno orodje. Vse te stroške so pokrili prostovoljni doneski in razne veselice. Da ima društvo tako lepe uspehe, je pač zasluga vseh fantov, ki z navednikom vred kar tekmujejo, kdo se bo bolj žrtvoval za društvo. To je lepo, le tako naprej!

RADOMLJE. S hudim pritiskom na napredno delavstvo se je posrečilo pri zadnjih občinskih volitvah vtihotapiti štiri brunne klerikalce v občinski tabor. Ker volja prebivalstva, ki je v veliki večini naprednega duha, ni mogla priti do pravega izraza, smo vložili ugovor zoper volitve. Zavest, da bo treba v kratkem stopiti izza plank na jasni junaški mejdan, je naše klerikalčke tako oplašila, da so v največji zmedi orisali ves svoj strah in iztisnili vso svojo grozo v sobotnega «Slovenca». Dopisunu na njegov bedasti spis ne bomo odgovarjali, ker je škoda časa in papirja, le častno diplomu, ki jo poklanja dr. Potokarju za njegovo neumorno delo po okraju, hvaležno vračamo s pripombo, da jo odda na pravi naslov. Brez so bile pa res krepke!

IHAN. Prvi poizkus osamosvojitve ob priliki zadnjih občinskih volitev je spravil naše klerikalne veljake v hudo stisko. Vložitev ugovora zoper volitve pa je povzročila popolno zmedo. Ono sveto in trdno prepričanje, da je moč Slovenske ljudske stranke v ihanski obči-

ni neomejena in trajna, doživlja v zadnjih — gotovo že preklelih — tednih od dne do dne grenkejšo občutke. Iztreženje prihaja in nam je lahko pri srcu. Izrabljanje prižnice v politične svrhe rodi nasproten uspeh, visoka tigrovska politika mamečih obljub in praznih dejanj prehaja skozi avtonomijo v neprijetne nižine. Z zadovoljstvom ugotavljamo to tudi mi Ihanci.

ŠMARCA. Pretekli teden je bil ponovno izvoljen za župana naš zvesti tovariš g. Alojzij Vavpotič. Zaman je bil napor vseh tistih, ki so se javno zaklinjali in rotili naše zavedne volilce, da šmarska občina ne sme dobiti demokratskega župana. Župan je tu, sprijaznite se z dejstvom in zapomnite si dobro, da je ideja jugoslovanske demokracije pri nas v Šmarci ukoreninjena že tako globoko, da bodo korenine začele že skoro objemati trdnjavsko obzidje sosednjega homškega griča.

KOLICEVO PRI DOBU. Po trdem boju smo si le izvojevali svojo pravico v občinskem zastopu. Odborniško mesto, ki je bilo odkazano zvestemu pristašu Slovenske ljudske stranke, je zasedel odločen in star nasprotnik zavajalne klerikalne politike. Gospodje, ki so v zadnjem času bahavo pisarili po klerikalnem časopisju, da je večina novoizvoljenih občinskih odbornikov vdanih pristašev SLS, tiče v globoki zmoti. Od zmote do razočaranja ni daleč. Politika praznih obljub, sramotnega hujskanja, lažnivega zavijanja pri nas ne bo žela sadov.

GORNJI LOGATEC. Vihar, o katerem smo poročali zadnjič, je napravil pri nas dosti večjo škodo kot se je prvotno mislilo. Sedaj županstvo ugotavlja in ceni to škodo, ki znaša že po dosedanjih podatkih samo na polju in njivah do tri milijone kron. Škoda v gozdovih se pa ne da niti povprečno ceniti. Nekateri gozdovi so skoro popolnoma uničeni. Polomljeno in izruvano drevje leži vse vprek, da ni moči priti blizu. Državna podpora bi bila zelo na mestu. Najmanj, kar se mora zahtevati, je odpis davkov. — Šuntanje klerikalnega časopisja tudi pri nas rodi polagoma svoje sadove. Preteklo nedeljo okrog polnoči je v Gornji vasi pokalo iz karabink, da je bilo veselje.

Tudi on je govoril prijazno; Lenici so se zdele besede kakor zajete iz srca. Ni se nadejala tako prijaznega sprejema, bala se je celo, da jo odpodi, da jo vrže na cesto.

Vstopila je, postavila kovčeg na stol, odložila volneno domačo ruto, ki jo je vzele v kljub toplemu vremenu s seboj, ker ni imela drugega ogrinjala. Njeno mlado telo je omamljalo bankirja.

«Odkod si doma, dekle?» je vprašal.

«S Hriba, vasice tamle za onim pogorjem.» Vrata na balkonu so bila odprta, modro je temnelo gozdovje na hribu, kamor je mahnila Lenica z desnico.

«Pa ljudje tvoji, mati, sorodniki?»

«Mater imam, mamico, nikogar drugega. V koči živi, pa joče najbrž.»

Mehko je povedala, v očeh ji je zabletelo moko.

«Drugega nimaš nikogar?»

«Imam,» je hotela reči, pa je rekla «nimam». Zazdela se ji je, da ne spada Tinevo ime v te sobe, v to gosposčino.

«Čemu si šla v svet, od doma?»

«Čemu izprašuje tako natanko,» je pomislila, vendar odgovorila.

«Nisva mogli živeti z materjo, koča je majhna, njivica kakor prti, nič večja, še krompirja nisva pridelali dovoli. Ko sem

rekla, da poiščem službe v mestu, je mamica jokala, pa privolila.»

«Potolaži se, dekle, pri meni ti ne bo manjkalo ničesar, pa udi z delom ne boš preobložena. Kakor ti, sem sam, nikogar nimam, še manj nego ti.»

Pogovorila sta se o plači, o delu, ki ga bo imela opravljati. Pri stari postrežnici, ki mu kuha, se bo lahko naučila kuhati, da bo lahko pozneje tudi sama kuhala, opravljala vse delo sama; stara postrežnica itak ne zmaguje več, sili proč. Povedal ji je, da je dopoldne vedno v uradu, popoldne pa samo nekaj ur.

«Sedaj odhajam, imam neko sejo, vrnem se ob šestih. Postrežnica pride ob petih, da skuha večerjo. Ti si prosta, lahko si ogledaš mesto. Ob petih pa pridi, pogovorita se s postrežnico, lahko ji kaj pomagaš.»

Odkazal ji je sobo, prijazno belo sobo z oknom na vrt.

Slišala je korake po stopnicah, ko je odhajal, videla ga je zaviti za oglom.

V stanovanju je zavladala tišina.

Lenici je bilo čudno pri srcu. Pred malo urami je prišla v mesto, tuja, nepoznana, iskajoča službe, sedaj pa v bogatem, moderno opravljenem stanovanju sama, kakor gospodinja, kakor kraljica, kakor da

je vse to njeno, da n. nikogar, ki bi se imenoval lastnika, a vendar vse tako tuje, novo, nenavadno.

Spomnila se je matere, stare, betežne; spomnila se Tineta, ki garata zunaj na solncu, postalo ji je tesno pri srcu, samotno v duši, da je zaplakala...

Polagoma pa se je popolnoma udomčila v stanovanju bogatega bankirja, se šalila, govorila, čebljala je z bankirjem kakor domača ter se vedla neprisiljeno in prijazno kakor često doma s Tinetom. Z bankirjem sta se kmalu popolnoma sprijaznila, živela, kakor da sta zrasla skupaj, pasla kože po domačem hribu v gostem leščevju.

Čez dan, ko je bila sama, je želela, komaj čakala, da napoči mrak, da pride gospod Grudin, da ga pozdravi, prinese večerjo, da se pošalita, pomenita o dnevnih novicah.

Hitro so minevali dnevi, tedni hiteli nevzdržno v večnost, bližal se je že šesti mesec njenega bivanja v mestu.

Lenica se je tekom tega časa izpremenila popolnoma. Kmetsko obleko je zamenjala za gosposko, ki jo je kupoval gospod Grudin, fine čevlje, kakor jih nosijo mestne gosposkične, kupil ji je klobuk.

Streljala sta dva klerikalna zagrizenca na nacionaliste, pa k sreči nista zadela. Stvar se sedaj nahaja v rokah oblasti. Zato se vzdržujemo vsakih pripomb.

GRAHOVO PRI RAKEKU. Kako daleč je že prišla naša duhovščina v svoji mržnji do naše države so pokazale občinske volitve. Klerikalni zagrizenec, župnik Wester, je vsiljeval od hiše do hiše letake, kjer poziva klerikalna stranka vaščane na boj proti Srbom in obljublja blaženo avtonomijo. Kdor malo pozna svet, ta pozna klerikalno stranko, ki je vedno slepila ljudstvo z lažnimi obljubami. Čudimo se, da državna oblast kaj takega trpi. Drugi trd klerikalec je Drobnič, podžupanski kandidat. Vsem je še v spominu, da je Drobnič zapeljal vaščane v dolgotrajno pravdo proti vodovodu. Ljudstvo je plačalo težke tisočake v blaginjo klerikalnega advokata dr. Pegana. Slabi gospodarji so klerikalci v občini — kaj pa delajo klerikalni poslane v parlamentu, pa vsakdo ve: vlečejo dnevalce in dremljejo ali včasih za čec razgrajajo. Vaščani so se pa izpametovali. Od 153 oddanih glasov so dobili klerikalci le 45. Naprednjakom je ostalo torej 108 glasov. Za te lepe uspehe so se posebno trudili g. Ošaben Fran, kovač iz Martinjaka, posestnik g. Gornik Fran iz Grahovega, dalje g. Resinovič, mizar-eki mojster in g. Kraje Anton iz Grahovega. Le tako naprej!

GRAHOVO PRI RAKEKU. V nedeljo 20. t. m. se bo vršil 2. redni občni zbor krajevne organizacije JDS v gostilni g. Krajca v Grahovem ob 3. uri popoldne. Dnevni red: Poročilo dosedanjih funkcionarjev krajevne organizacije, obrazloža programa JDS in naloge naših krajevnih organizacij, volitev novega odbora. Vsi naši pristaši naj se zbora sigurno udeležijo.

CERKNICA. Občinske volitve so prinesle marsikaj novega. SKS, ki se je skrila pod ime Kmetijske stranke, hoteč prikriti polom cerkniške izvozne zadruge in nespretno politike g. Puclja, je skoro propadla. Socijalisti so izgnili kakor povsod v naši državi. Krepko pa se je dvignila JDS, katero vidimo v listi JDS in Gospodarski listi. Dobila je skupno 264 gla-

živ krst ne bi spoznal v njej nekdanje Lenice s Hriba.

Tudi v duši Leničini ni ostalo pri starem. Slika domačega kraja je medlela vedno bolj. Tine je stopal v ozadje, mati se je še tu pa tam pojavila v spominu dekljem. Njeno dušo je objemal gospod Grudin, lepi bankir.

Pisal ji je nekoč Tine, z veliko, okorno roko je pisal, besede, polne skritega hrepenenja in zamolčane žalosti, da se ji je zganilo v srcu in zaklicalo:

«Lenica, pozabljaš prisego!»

Brnel je nekaj časa klic Tineto v njeni duši, ginil, nazadnje umolknil. Opravičila se je sebi in Tinetu, da ga ljubi enako kakor tisti večer, toda sama ni verjela več tega. Živela je samo sedanjosti, sedanjost pa je bil gospod Grudin.

Mati na Hribu je jokala, pa molčala, ni pisala.

Tisti večer, ko je dobila Tinetovo pismo, je po dolgem času, po dolgi zimi prvič zopet grmelo, bliskali so križi mestnih cerkva.

Breskve cveto, šume pod oknom, opominjajo.

Lenica ne sliši, v beli sobi spava in sanja o gospodu Grudinu...

(Dalje prih.)

sov, klerikalci imajo 259, SKS pa 67 glasov. Klerikalci so vršili tako taktiko kakor na Grahovem: Kaplan Košček je razdeljeval plakate, ki so obetali avtonomijo in pozivali v boj proti Srbom. Tu bi bil na mestu zakon o zaščiti države. Kaj takega je samo v Jugoslaviji mogoče. Volilni boj je vodila od vseh vloženih list taktično in tehnično Gospodarska lista. V njej se zrcali prava demokratična misel: kmetije, delavci, obrtniki, uradniki vsi složni, boreči se za napredek občine. Posebno sta se trudila v prid napredni smagi g. Vidmajer in g. Homov. Dostojni župnik pripomogli k lepemu uspehu našega kandidata župana g. Matija Obreza, g. ... obn iz Cerknice, in g. Krašovec ...

UNČIČI. ... Od jeze, ker stalno prepeva ... in iz škodoželjnosti ... vulgo Stacnar, tožbo radi ... predsedniku k. o. JDS. Stacnar, v spominu ... je še vedno aprovizacija iz težkega časa. Tudi pošto pogrešamo še vedno, proti kateri se je boril vaš brat, profesor Puntar, in vi po vrhu. Tudi drugi vaši naklepi nam niso tuji.

SINJI VRH. Po daljšem času se zopet oglašimo iz naše precej oddaljene vasi. Občinske volitve so minule. Napredna gospodarska stranka je zmagala in si izvolila iz svoje srede župana in tri svetovalce. — V nedeljo 3. t. m. je šolska mladina vprizorila otroško igro, ki je prav dobro uspela. Šolska seba je bila naltlačena gledalcev. Da se naši otroci tako izobrazujejo, gre največja zasluga naši vrli šolski voditeljici gđ. Tončki Škerletovi in pa učiteljici gđ. Juditi Splichalovi. Ob prihodu naše neumorno delavne šolske voditeljice gđ. Škerletove in gđ. Splichalove je naša šolska mladina mnogo pridobila. Ponosni smo na naše otroke in še bolj na njihovi vzgojiteljici, ki store res, kar je v njuni moči. V zahvalo ključemo obema naš pristrni Zdravo! — Zbrani Vrhovci.

SINJI VRH. 29. junija smo imeli pri nas občinske volitve. Ker je naša občina od nekdaj napredna, je tudi sedaj zmagala Napredna gospodarska stranka. Poleg naprednjakov imamo tudi republikance, in sicer nekoliko prav praktičnih fantov. Kako so «praktični», so pokazali na dan volitev, ko so neki nad 60letni ženi razirgali vse rokave. Posebno so se izkazali, ko so se začeli pretepati z možmi, pa so jo izkupili. Da so pri volitvah zmagali naprednjaki in je za župana izvoljen odločen naprednjak, posestnik g. Jožef Zalec, naj le kar peče te pretepače. Med temi fanti je tudi eden, ki se večkrat spravi nad Sokole in v zaničljivem smislu rabi izraz Sokol in Sokolica. Opominjamo neizkušenega fanta, naj ne zlorablja sokolskega imena. Dokler pusti Sokol vas v miru, dajte tudi vi sokolskemu imenu mir. Naša občina je napredna od nekdaj in bo takšna tudi ostala, pa naj se dotični brbljavi fant še tako šopiri in se spravlja nad dekleta, žene in može. Omenjeni mladenič ima tudi mnogo opravka s tujimi grunti, nedoletnimi otroci in njihovim varuštvo. Mi mu pravimo, naj najprej pomete velikansko smet pred svojim pragom in naj izdere najprej bruno iz svojega očesa, potem naj se šele spravi nad druge. — Opazovalec.

SODRAŽICA. Za ribniško dolino se bliža velik praznik. Sokolsko društvo v Sodražici praznuje v nedeljo 20. t. m. svojo 15letnico, združeno z razvitjem društvenega prapora in javno telovadbo ribniškega sokolskega okrožja. Naše društvo se v polni meri zaveda tega za razvoj sokolskih idej velepo-

memnega dneva in so vse priprave v najlepšem teku. Pri slavnosti sodeluje godba dravske divizijske oblasti. Poleg tega je pre-skrbljeno vsestransko za prijetno zabavo, ki se bo višila po javni telovadbi na senčnatem vrtu br. Frana Fajdige. Poskrbljeno je tudi za primerna okrepčila, tako da bo nedelja dne 20. t. m. nudila vsem udeležencem obilo užitka in zabave. Polovična vožnja na železnici je dovoljena. Upamo, da se bo sokolstvu naklonjeno občinstvo iz okolice in oddaljenih krajev odzvalo našemu vabilu, posebno ker so tudi cene primerno odmerjene. — Na svidenje! — Zdravo!

PREDOSLJE. V nedeljo 13. t. m. je bila pri nas volitev župana. Izvoljen je bil dose-danji župan, ki je v pretekli poslovni dobi županoval v občno zadovoljnost. Škoda le, da se je mož tekom zadnjih volitev preveč izpostavil in s preveliko gorečnostjo agitiral za klerikalno stranko. To je bilo tudi vzrok, da manjšina ni hotela dati pri županski volitvi glasov, njemu, ampak je glasovala za nosilca kmečko-delavske liste, vrliga posestnika Matevža Brešarja. V protest proti nasilni in ogabni agitaciji nasprotne stranke je oddala manjšina pri volitvi svetovalstva prazne listke, čeprav bi bila klerikalna večina pripravljena odstopiti manjšini primerno število zastopnikov v občinskem starešinstvu. Zeleli so si kompromisa, da bi s tem zabrisali svojo ostudno agitacijo med volitvami. Zanimivo je bilo opazovati klerikalne zastopnike, kako so gledali v tla, ko je navzoči srezki poglavar iz Kranja v daljšem govoru objasnjeval dolžnosti župana in občinskega odbora in pri tem posebno podčrtal ostudno agitacijo z listki, ki so imeli na koncu besedilo: «Tudi pri teh volitvah pokažimo, da hočemo avtonomijo Slovenije in da ne maramo velesrbskega jarma!» Ne podžigati plemenske strasti, ampak delovati pomirjevalno, da se čimprej ustalijo razmere v naši domovini, osvobojeni s toliko krvjo in edino s hrabro srbsko armado. Ker gospod glavar ni izrecno imenoval na tem mestu občine Predoslje, je imel neki klerikalni mogotec drzno čelo izjaviti kesneje v privatnem razgovoru, da v Predosljih niso dali tiskati takih letakov. Mi smo jih pa shranili in pride-mo z njimi na dan, kadar bo nekaterim naj-manj ljubo.

VRHPOLJE PRI MORAVČAH. Že v zadnji številki «Domovine» sem vam, dragi bralci, sporočil ustanovitev orlovskega odseka v naši vasi. Ker vem, da vas bodo nekatere podrobnosti zanimale, vam jih hočem opisati. Po telovadnem nastopu Orlov, ki niso baš najboljše telovadili, kajti od njih sploh ne moremo pričakovati, da bi nam pokazali kaj prida, je vstal neki govornik in pozval zbrane Orle, naj prisežejo, da ta dan ne bodo pijančevali, kar smo tudi mi demokrati odobraval. Pa glej ga šmenta! Solnca sinovi (takšno ime so si nadeli vrhpoljski orlički), so po krivem prisegli. Nalezli so se rujnega vinca kot berač uši. Sram vas bodi, krivo-prisecniki! List «Slovenec» ali bolje rečeno smrdeča gnojnična jama, ki izliva svoje duševne odpadke med zaslepljeno slovensko ljudstvo, je par dni po ustanovitvi Orla na Vrhpolju priobčil dopis, kako sijajno je izpadla prireditev, kar je pa seveda zlagano. Toliko v pojasnilo. — Vaščan.

ŠT. PETER PRI NOVEM MESTU. Na Petrov dan smo imeli volitve, pri katerih smo dobili štiri odbornike več, kot smo jih imeli prej. Vsa čast zavednim našim volilcem! Republikanec in klerokomunist iz Nov-vega mesta je poročal, da so sijajno zmagali

klerikalci. Privoščimo jim za enkrat to veselje. Mi rečemo samo tole: Še enkrat — ho ruk! — in farovška zalega, ki nas je odrila do kosti, bo zletela v Krko. Žal, bo ostal pa še po njih glavobol za nas vse — namreč občinski dolgovi, ki nas bodo žulili še leta in leta. Edino to zadoščenje pa imamo, da smo bili svarilen vzgled drugim občinam našega okraja, ki so izprevideli klerikalno sleparstvo in zato volile napredne može. Gospodje maziljeni, povejte nam, je-li to krščanska politika pravičnosti, da ste spravili s svojimi občinskimi dokladami moža iz Luterškega sela, vašega vernega pristaša, na beraško palico? Spoštovali bi vas, ko bi bili res dobri Kristovi namestniki, toda vi ste v prvi vrsti politiki in kot taki te nam naprtili samo brezmejno škodo. Saj — škoda — občinske doklade ne zadenejo vaše nikdar site bisage. V dokaz, kako ljubijo farani, tudi zvesti podrepniki, svojega dušnega pastirja, naj bo vsem brumnim dušam to, da je naš župnik dal pripeljati za birmo velik mlaj, pa nikogar v vsej fari ni mogel pridobiti, ki bi ta mlaj pred orlovsko trdnjavo postavil. In tako so ga morali zopet neslavno odpeljati. Sicer pa nič ne škodi, škof je opravil birmo tudi brez mlaja. Tako spoštuje naše ljudstvo svojega župnika, ki mu je politika in sovraštvo do svojega bližnjega, ki ni ravno njegov bacek, vse, krščanstvo pa malo. Kadar se pobira bera, takrat bi še Turčin bil klerikalec — če bi jo namreč pobiral. Enkrat ste še zmagali z licemerstvom in protidržavnim hujskanjem. Ali verujete nam, tudi to sleparstvo se bo v kratkem nehalo. V občini ste nas odrli na meh, v Beogradu so nam vaši tigri v potu svojega obraza dosegli kuluk in petkratno povišanje davkov. Treba bo močne demokratske metle, da bo mogla pomesti vso nesnago, ki so jo nakopičili vaši tako zvali «narodni poslanci» v skupščini in še več doma. In da bo ta demokratska metla čim bolj krepka, bomo poskrbeli tudi mi, vaši «hvaležni» farani. Da pa naše obljube bolj drže kot vaše, ste itak videli. Glede občinskih volitev pa vam kličemo: Na svidenje po treh letih! O župnik, le nadaljujte tako! Vi ste namreč naš najboljši agitator. Za enkrat se vam samo zahvaljujemo za pomoč. Ko bodo pa vsi tisti milijoni likvidirani in izplačani, katere po «Slovincu» in «Domoljubu» dobiva demokratska stranka, verujte nam, na vas ne bomo pozabili, kajti mi smo bolj hvaležni kot vaša stranka. Le vprašajte, kako so klerikalci hvaležni v Šmihelu možu, ki jim je rešil listo! Odkrito nam itak ne boste odgovorili, ker klerikalec odkritosrčnosti sploh ne pozna. Pa brez zamere! — Demokrat.

ŠT. JERNEJ NA DOLENJSKEM. V ponedeljek 14. t. m. smo imeli pri nas občinske volitve. Udeležba vseh volilnih upravičencev je bila srednja. Za napredno listo se je oddalo 270 glasov in s tem pripade tej listi 13 mandator. Klerikalci so dobili 269 glasov 12 mandator. Iz tega je razvidno, da smo v naši občini zmagali naprednjaki, in sicer prvič, saj je Št. Jernej veljal do sedaj kot nepremagljiva klerikalna trdnjava. Čestitamo našim novim odbornikom in jim polagamo na sree, da bodo skrbeli za občni blagor in pokazali nasprotnikom, kako se gospodari z občinskim imetjem in kake koristi ima občan od take občine. In spoznali bodo, da so napačno ravnali tisti, ki so volili klerikalce.

RIBNICA. Zadnje čase prinaša «Domoljub» iz Ribnice čenče, ki s svojim prisiljenim humorjem silijo človeka do spoznanja, da na-

šim vrlim esesarjem teče voda v grlo. Spoznali so ti možakarji, da se svet obrača od njih, ker niso s svojim delovanjem v občinskem gospodarstvu nikamor prišli. Edino doklade so zviševali, da občanom kosti pokajo pri plačevanju, oni pa pravijo, da vse Beograd požre! Ko so uvideli, da med vaškim prebivalstvom vre in se volilci obračajo od njih, so se silno prestrašili. Tu je treba zavreli, sicer nam splava občina po vodil so si mislili in hiteli so pisariti. Ker je Ribničan znan kot ljubitelj šale, so si mislili, da ga morajo s šaljivostjo nazaj privedi v svoj tabor. Pa so pričeli pisariti po «Domoljubu» od «parlamentarizma», od «barabare» in drugih gostiln, katere so kljub namigavanju pošteni shajališča poštenih ljudi; pa namigujejo o tem in onem, svarijo volilce, da bodo morali plačati stavbo meščanske šole, ako ne volijo SLS, čenčajo o trgovcih, o bogu, ki ga tak trgovec devlje v špirit, in vabijo ljudstvo, naj bojkotira napredne trgovine itd. To vse potrjuje misel, da so jim opešale moči, deloma zaradi ostarelosti, deloma zaradi alkohola, pa tudi zbog velikanskih naporov ob pravdi zastran denuncijantstva, katera je definitivno šla v izgubo. Zato brecajo in iščejo pristašev, ki so se jim izmuznili ter jih skušajo vloviti še z zadnjim trikom. To je naša meščanska šola, trn v peti naših nazadnjakov. Trobijo volilcem, da bo občina morala plačati stroške stavbe, ako dobi večino pri volitvah Gospodarska lista. To je poslednji triumf, ki ga imajo in s katerim hočejo loviti kaline, ker pametnih občanov itak ne vjamejo na te limanice. Stavbo meščanske šole je vzela na svoje rame vrla naša Posojilnica in s tem rešila pogina šolo, ki je velikanske važnosti za vso dolino. Koliko so si prizadevali ves čas obstoja šole, da bi jo uničili in s tem odjedli našemu človeku pot do izobrazbe, katere ne more vsak doseči radi oddaljenosti in stroškov, ki jih povzroča šolanje v mestih. Tu je priskočila Posojilnica, umevajoč svojo nalogo, ki je: skrbeti za dolino in vrniti ljudstvu to, kar je od njega prejela v obliki, ki je koristna splošnosti. Pa so smešni ti ljubeznivi nasprotniki: na eni strani pravijo, da bodo morali davkoplačevalci zgradbo plačati, če pride na krmilo Gospodarska stranka, na drugi strani pa raznašajo po svojih podrepnikih po vaseh vesti, da bo Posojilnica propadla, ker zida iz svojega šola. Ker imajo pa oni tudi svoj denarni zavod, porablja jo šola za agitacijo, češ, prinesite denar nam, tam ni varen, ker bo šola požrla Posojilnico. Vendar njihova natolcevanja ne zaležejo nič pri razsodnih ljudeh, ki imajo že iz prejšnjih časov in napadov na ta najstarejši zavod v okraju nauk o lažnivosti take umazane konkurence. Da se odpro oči tudi zaslepljenim, so izdali nekateri uglednejši občani izjavo, katera bo poučila naše ljudstvo o lažnivosti in licemerstvu dopisnikov «Domoljuba». Vse Ribničane, ki hočejo dobro sebi, pozivamo, da volijo pri sedanjih občinskih volitvah može, na katere se morejo zanesti in ki jih imajo na Gospodarski listi.

ŠMIHEL-STOPIČE. Gospod urednik! Gotovo se sami ne spominjate, če ste že kdaj dobili kak dopis iz naše republike. Smo pač pod farovškim klobukom, pod katerega nikdar ne prisije solnčni žarek, pa tudi izpod njega nikdar nič svetlega priti ne more. Zato pa mi dovolite, da vam malo pojasnim, kaj je, ali prav za prav, kaj bo pod tem črnim klobukom. Upamo pa, da ga bomo do 3. avgusta toliko preluknjali, da bo vsaj nekaj solnčnih žarkov našlo pot v to, do sedaj neprodirno temačino. Dne 3. avgusta imamo namreč občinske vo-

litve. Vložili smo pet list. Prva skrinjica bo naša — demokratska, ker mi, demokrati, hočemo prvi dokazati, da smo le za resno delo, da nam je strankarstvo le postranska stvar, zato so na naši listi le taki možje, ki jim tudi najbolj zagrizeni klerikalni komunisti ne morejo očitati drugega, kakor da so možje poštenjaki, ki so dobri gospodarji doma in ki bodo dobri gospodarji v občinskem svetu. Demokratska stranka združuje za pošteno delo vse stanovce, kmeta in obrtnika, uradnika in trgovca, delavca in ministra, vsem skupaj pa stavi en sam pogoj, ki ga lahko izvršuje vsak od najnižjega do najvišjega, in ta je: «Ljubi svojega kralja in domovino, s krvjo ustanovljeni!» Naše geslo je: «Svoboda, bratstvo, enakost.» Ne bratomorni boj med posameznimi stanovi, saj smo vendar drug na drugega navezani, temveč združeno delo, medsebojna pomoč — bratstvo. Vsi za enega, eden za vse, to nam bo prineslo najprej veselje do takega res demokratskega dela, pa tudi uspeh takega dela, ki ga pa moremo pričakovati le od demokratske stranke, ker edino ta stranka zagovarja sporazumno in bratsko sodelovanje vseh slojev, ki skupno tvorijo državo. Država pa, bratje, to je nam demokratom nad vse drugo. Ona nas je ščitila doslej, pomagala nam bo tudi za naprej, da si bomo lahko v miru in poštenosti služili svoj kruh vsak po svoji sposobnosti in v svojem delokrogu. Naša država pa je Jugoslavija, v kateri smo enakovredni bratje Slovenci, Hrvatje, Srbi. Naši brezdomovinski klerikalci nam pripovedujejo nekaj drugega. Ali kako naj še tem ljudem kaj verjamemo! Med vojno so nas priganjali, naj podpisujemo avstrijsko vojno posojilo. Podpisali smo neštete tisočake v zlatu in jih tudi izgubili, ker Jugoslavija ni tako bedasta, da bi plačevala avstrijske vojne dolgove. Kdor je bil tako zabit, da je podpisal na prigovarjanje svojega fajmoštra vojno posojilo, naj škodo seveda tudi sam trpi. Kaj so vam lani obljubovali klerikalci? Avtonomijo, znižanje davkov, vojski bodo služili doma — v Šmihelu pri mežnarju bo vojaška kasarna za vso občino! In vi, volilci, ste sleparjem verjeli. V Beogradu so pri vladi klerikalni poslanci rekli: Skrbite vi le za pastirje, to je za fajmoštre in kaplane, koštrune držimo že mi dovolj krepko za roge. Zato so vaši poslanci tudi dosegli draginjske doklade za fajmoštre in škofo, oprostitve vojaščine za lemenatarje, za vas, koštrune, pa kuluk in petkratno povišanje davkov. Kdor bo na vse to še kdaj volil klerikalno stranko, pač ne more biti res nič drugega kakor koštrun. Kako zahrbtno in hinavsko nastopajo klerikalci ravno v naši občini za volitve 3. avgusta, vam bomo še razložili v posebnem dopisu. Videli boste, da tem ljudem ni za poštenost ali vero, ki so jo vsak čas pripravljali prodati za srebrnjak, temveč le za neomejeno oblast. Ne verujte sleparjem, temveč volite može, ki bodo dobri gospodarji. Župan naj bo poštenjak, ki je s svojim delom pokazal, da mu je le za občino in ki noče biti le slepo orodje ljudi, ki ne poznajo rodbinskih skrbi in ne plačajo občinskih doklad. Kako znajo biti klerikalci hvaležni svojim lastnim pristašem, ki so klerikalni stranki več dobrega storili, kakor pet fajmoštrov in deset kaplanov skupaj, in kako bi rad šmihelski fajmošter prišel do novega farovža, seveda na občinske stroške, o tem vam bomo poročali pa v posebnem dopisu. — Demokrat.

Dopisi se nadaljujejo izven priloge na 7. strani.

ZABAUVNIK

Preganjanje „Domovine“

Po vsej Sloveniji gre glas:
«Le »Domovina« je za nas!»

Samo naš župnik jo preganja
ter ljuto vanjo se zaganja.

Odkod izvira sveti srd?
Zakaj je mož kot grča trd?
Zato, ker včasih ščip ga trka
in »Domovina« ga ošvrka.

Če on razkrije kakšen »greh«,
postavi »grešnika« v zasmeh

in celo tercijsko družbo
najame za vohunsko službo.

O, njemu se prijetno zdi,
če drugega osramoti;

Od radosti rokó si mane,
ko na ubogo žrtev plane.

In še takó nezatno smet
si dené koj pod drobnogled,

ki tisočkrat mu jo poveča.
O, to je zanj popolna sreča!

Pa š gospod kot človek vsak
ni brez slabosti in napak.
A če ga tukaj kdo potiplje,
tedaj se brani na vse kriplje.

Ker »Domovina« vse izvé,
zato jo brati prepove;
na prižnici nad njo se dere,
a sam rad skrivoma jo bere...

a—

Miloš Roš:

O početku hrastniške industrije

Hrastnik, Trbovlje in Zagorje so znani tudi izven mej po obilici dobrega premoga, ki se tam izkoplje. Ne bo torej neumestno, če se bavimo v naslednjem nekoliko s postankom ter napredkom premogovne in druge industrije, to pa zlasti prvega imenovanjih krajev, ker le o tem so mi na razpolago podatki.*

Hrastniška dolina se naziva s tem imenom šele od l. 1848., in sicer po mali vasici Hrastnik, nahajajoči se nad dolino, v katere bližini so pričeli kopati takrat in že prej premog. Staro ime »Zavodnjska dolina« se ne imenuje danes nikjer, prav tako se ne rabi ime »Sv. Lenart«, ki ga najdemo po mapah in drugod, povzetega po podružnični cerkvi v Mariji Dragi, katera je bila posvečena v 16. in 17. stoletju svetemu Lenartu.

Obilni zakladi premoga, ki so počivali in še počivajo pod hrastniško, trboveljsko in zagorsko dolino, predstavljajo neizmerno vrednost; že v predvojnih časih so jih cenili v milijarde. Ves premog, ki ga zasledujemo od Pečovnika pri Celju preko Hude jame, Breznega, Dola, Hrastnika, Ojstrega, Trbovelj pa tja do Zagorja, pripada isti formaciji ter je bil pri svojem prvotnem geološkem obrazovanju združen nedvomno v eno samo, vodoravno ležečo plast. Poznejše premembe v zemeljski skorji so to ogromno ploščo zlomile v več kosov, jih skrivile, tu in tam dvignile, oziroma jih poglobile. Ves ta premog pripada v vrsto rjavega premoga boljše kakovosti s 4000 kalorijami (1 kalorija je množina toplote, ki je potrebna, da se 1 kg vode razgreje od 0 na 1 stopnjo Celzija). Njegova plast je do 20, ponekod baje do 100 m debela.

Premog je bil domačinom že davno dobro znan, vendar se ni zanj nihče brigal; za kurjavo je bilo pač vsepovsod dovolj drv. Na Razpotju (na prelazu med Hrastnikom in Trbovljami) je stal Razpotnikov hlev na premogu. Kadar je nastala huda

zima in je jelo primanjkovati drv, so luščili hlapci, namesto da gredo v gozd po drva, skrivaj v hlevu premog ter ga nosili ženskam v kuhinjo. Ko je gospodar to operacijo opazil, je hlapce oštel ter jim strogo zabranil še kdaj kopati premog, rekoč: Takoj mi pokrijte mesta, ki ste jih razkrili, z gnojem, da kdo ne opazi, kaj je v hlevu! No, to bi bilo lepo, da zvedó škrici za premog v mojem hlevu, pa da pridejo in mi hlev poderejo.

Pravico za kopanje premoga v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju so dobili ljudje menda že takoj v začetku 19. stoletja, bržčas že l. 1807., ko je dobil pravico rudosledbe v Zabukovci neki Tadej Hefe. Hefe, Andrej Schönbucher in pozneje Ivan Ragošch so bili menda prvi lastniki hrastniškega rudnika, kateri je bil prodan l. 1829. Ljubljancu Luznarju. Mladi Luznar in njegova sestra — prava »jara gospoda« — sta stanovala v mali Logarjevi hiši in živela prav skromno s svojim rudnikom, katerega izrabljanje je bilo docela nezatno.

Na Vodi v Trbovljah je pripadal večji del premogovnih odmerkov zasebniku Mau-

* Orožen: Dekanija Laško; Valentinčič: Hrastniška kronika; inž. Roš: Spomini iz mladosti.

Strašna smrt mandžurskega roparja

Ropar Ivan Kornilov, nekak mandžurski Čaruga, je celih deset let bil prava šiba božja za vse obširno ozemlje od Karbina do Vladivostoka. Ljudstvo ga je imenovalo tisočkratnega roparskega morilca, ker je pri svojih ropih, ki jih je sam priznal nad 700, umoril ali dal umoriti nad tisoč ljudi. V Karbinu so ga imenovali «mandžurskega tigra». Bil je pa tudi v resnici krvoločni kakor tiger in je večkrat moril iz strasti do krvi. Priznal je, da ga je naravnost nasladno opajalo, ko je brodil z rokami po topli krvi svojih žrtev. Pravi užitek mu je bil, ko je gledal muke žrtev; zato jih je mnogokrat moril na ta način, da jim je prav počasi zasajal bodalo v telo, dokler niso izkrevavele in izdihale pod njegovimi zverinskimi rokami. Mnogo svojih žrtev je dal tudi sleči do nagega in jih potem položil v sneg ali na led, da so zmrznile.

Kornilov je imel tovariša Lomokovskega, ki ni v krvoločnosti prav nič zaostajal za njim. Zena Lomokovskega, Vera, je bila naravnost blazna oboževalka Kornilova in pozneje njegova ljubica.

Kornilov in Lomokovski sta zbrala okoli sebe tolpo kakih sto ljudi in sta ž njo izvrševala najdrznejše rope. Oblasti so bile proti tej roparski tolpi popolnoma brez moči, ker je prebivalstvo pač od strahu dajalo zavetje roparjem. Tako se je zgodilo večkrat, da se je Kornilov pred zasledovalci zatekel v kakšno kmetsko hišo, kjer so ga skrili. Ko je nevarnost minila, je Kornilov poklical domače, se jim lepo zahvalil za uslugo, ki so mu jo storili, potem pa dostavil: «Star pregovor pravi, da molči samo tisti jezik, ki je mrtev.» Nato jim je bliskoma prerezal vrat.

Pred dobrim letom dni se je oblastem vendarle posrečilo ujeti Kornilova in se je vršila proti njemu sodna razprava v Karbinu. Med razpravo je prosil Kornilov, naj ga odvedo na stranišče. To sta storila dva orožnika. V predsobi pa se mu je približala Vera Lomokovska in mu je neopazeno stisnila v roke samokres in par bomb. Kmalu nato so počili trije strelji. Orožnika sta obležala mrtva in

Kornilov je pobegnil. Zasledovalcev se je obranil z bombo. Osem oseb je obležalo mrtvih, dvajset pa ranjenih pri tem pobegu. Ko mu je privozil nasproti izvošček, ga je s samokresom ustrelil, skočil na kozla, pognal konje ter se tako rešil.

Kornilov bi bil še danes strah karbinskega okrožja, da ga ni zapeljala njegova slavo-hlepčnost. Z velikim zadoščenjem je čital poročila listov o svojih dejanjih in je večkrat izrazil željo, da bi se mogel pokazati svetu tudi v filmu. Pa se mu je tudi ponudila taka prilika. V Karbin je prišla neka ameriška družba, ki je znala navezati stike s Kornilovim, ki je rad pristal na njene ponudbe. Svojo roparsko tolpo je razdelil na dvojce in uprizoril napad enega dela na drugega. O stvari pa je bila obveščena oblast, ki je dala po vojaštvu obkoluti tolpo. V strahovitem boju, ki je sledil, je bila tolpa uničena. Padel je smrtno zadet Lomokovski, a Kornilovu in njegovi ljubici Veri Lomokovski se je posrečilo uiti. Skrila sta se v prazen vodnjak, kjer pa so ju končno izsledili. Ker je vojaštvo vseprek streljalo v vodnjak, je Kornilov pograbil svojo ljubico in se zakril z njenim telesom kot ščitom. Vera Lomokovska je bila dobesedno vsa prestreljena od krogel, Kornilov pa je bil samo ranjen in se je končno vdal.

Razprava proti njemu se je vršila v Karbinu in je sodišče izreklo grozno sodbo, da bodi ropar dvajsetkrat obešen. In tako se je tudi zgodilo. Rabelj ga je pustil viseti nekaj časa, potem pa je prerezal vrv, nakar so obsojenca spravili k zavesti. Ko se je zavedel, ga je rabelj zopet obesil z novo vrvjo. To se je potavljalo, dokler ni bila z dvajsetim obešanjem sodba izvršena in je rabelj naznanil: «Končano je. Duša tega vraga se je vrnila v pekel, očkoder je prišla.» Nato je vsa ogromna množica, ki je prisostvovala obešanju, pretrgala vojaški kordon in planila k visticam, da se polasti vrvi, ki po mišljenju vračvernega tamošnjega ljudstva prinaša srečo.

Vsa vzhodna Sibirija je sedaj rešena svoje strašne šibe božje.

Italijanska Vodiška Johanca

V Padovi na Italijanskem je zaslovela 30letna perica Lina Salvagnini med tamošnjim lahkovernim prebivalstvom kot čudodelna svetnica. Ljudstvo jo je pričelo splošno imenovati sveto Lino Padovansko. Kako je ta počenjala svoje čudeže, precej spominja na našo slavno Vodiško Johanco.

Don Paccaquella, ki je bil njen spovednik, je bil o njeni svetosti tako trdno prepričan, da ji je zgradil neko majhno sirotišnico, v kateri jo je postavil za voditeljico. V sirotišnici je delovala Lina predvsem kot čudodelna kuharica. Kadar ji je zmanjkalo živila, je molila in naenkrat so prišla odnekod nova živila. Nejeverni Tomaži, ki so pa med Italijani bolj redki, so sicer majali z glavami in niso kaj radi verjeli v to čudodelnost, toda se niso nadalje brigali za zadevo.

Najbolj čudno pri prerokovanju svete Line je bilo to, da so ljudje verjeli vedno znova v njena prerokovanja, dasi se niso nikdar izpolnila. Nekaj bolni deklici je ta «čudodelnica» nasvetovala, naj vrže zdravila, ki jih je predpisal zdravnik, skozi okno ter rajši prosi Boga za zdravje. Deklica je ubogala in čez nekaj dni — umrla.

Med zaščitnike Line je spadal tudi kanonik Bellincini, ki je objavil knjižico, v kateri razlaga, da poseduje Lina nadnaravno moč. Podobno kot Vodiška Johanca je tudi naša Lina kazala neke rdeče znake na rokah, češ, podoba Kristusa.

Paduanski škof ni bil nič kaj vesel svetega počenjanja perice in je dal vso sveto zadevo preiskati. Ta preiskava pa je naredila konec sveti Lini Paduanski in so jo «dovizali» in dognali, da so njeni čudeži čista goljufija. Svojih čudežev ni uprizarjala, kakor je dognala preiskava, niti na prav posebno «kunjstven» način, a za lahkovrne Padovance je bil dolgo časa zadosti «kunjsten».

Kruljenje.

Bolnik: «Ze dalje časa me vznemirja možno kruljenje v želodcu pred jedjo in po jedi.»
Zdravnik: «To ni nič hudega! Zaradi kruljenja še ni nihče umrl — sicer bi ne bilo nobenega prašička več na svetu.»

cerni, a manjši del si je pridržala država zase.

Da bi spravil nekaj več premoga v denar (le malenkost so ga zvozili na vozeh do Save za Sisek in za ljubljansko cukrarno), je postavil Maurer v Trbovljah steklarino, ki je res porabila precejšnjo množino premoga ter nesla gospodarju vsaj nekaj dobička. Maurer je bil velik skopuh, svoje osobe v rudniku in steklarni je plačeval jako slabo, najboljši ljudski zgodovinar trboveljske fare, kovač Laznik, pa pripoveduje o njem, da je bil siromašen mož, ki si je izposodil denar večkrat celo od svojih delavcev, da je mogel plačati druge uslužbenice, kar opravičuje njegovo varčevanje. Bil je pa vsekakor dober in previden gospodar, svoj rudnik je ohranil nepokvarjen in skoro nenačet za boljše dni, kajti takrat še ni udarila ura časti in slave trboveljskemu zakladu premoga.

Posednik zagorskih jam je bil neki Schwarz; tudi tam je bila eksploatacija enaka skoro ničli.

Kakor hitro je bila zasigurana železniška proga Celje—Zidani most—Ljubljana, so spoznali podvzetni tržaški bogataši Revol-

velja, Mandolfo, Schiff, Wohlhelm — vsi židje! — in na čelu jim upravitelj Lloyda, Prus Bruck, važnost premogovih zakladov v naših dolinah ter so kupili že leta 1845. («Kronika») ali 1846. («Spomini») od Luznarja hrastniški rudnik za 30.000 goldinarjev. Siromašni, a pošteni slovenski rodbini Luznarjevi je ostalo od te svote prav malo, kajti bila je jako zadolžena, Hrastničanom je pa zasijala sedaj svetlejša zvezda.

Novi gospodarji so pričeli kmalu z moderniziranjem premogovnika, seveda pod vodstvom zanesljivih, čistokrvnih Nemcev. Za upravitelja je bil postavljen teoretsko in praktično izvežbani rudar Prus Wehrhan, ki je užival popolno zaupanje svojih gospodarjev. Vnet in neumorno delaven je gospodaril Wehrhan docela samovoljno po Hrastniku. Poln novih idej, zrelih, a še več nezrelih, se je spuščal v nevarne in vratolomne poskuse, vendar se mora priznati, da je bil pošten mož.

Dotlej so vozili premog iz hrastniških jam do Save kmetje iz okolice na vozeh, kar jim je dajalo seveda lep, stalen zaslužek. Wehrhan je pa takoj uvidel, da tak neokreten prevoz ne odgovarja za moderni

premogovnik in zgradil je zato železnico od rovov na «Žuganju» (sedaj «Kolonija») do Save. Bilo je to leta 1848, torej v dobi, ko južna železnica še ni bila dogotovljena. Sprva so vozili prenog r malimi vozički in napolnjevali večje vagone na postaji, a l. 1875. so potegnili prvič 10tonske vozove do rudnika ter jih tamkaj napolnili.

Omenim pri tej priliki, da je bila med mnogimi nesrečami na tej železnici največja l. 1861. dne 1. avgusta, ko je padel vlak preko 15 m visokega mosta pri izlivu dolskega potoka v hrastniškega. Pri tej priliki je obležal kurjač Kordon na mestu mrtve, strojevodja Bauerheim je pa ozdravel, dasi je bil hudo opečen ter težko ranjen. V Wehrhanovi dobi je bila postavljena rudniška restavracija, ki je slovela zlasti pod restavraterjem Schreinerjem od Ljubljane do Celja in Zagreba, ki je bila pa tudi zbirališče najhujših nemškutarjev, kjer ni bilo prostora za pošteno mislečega Slovana. Danes je tisto poslopje predelano za stanovanje rudniških poduradnikov.

L. 1865. je zadela hrastniški rudnik huda katastrofa, ki je podrla do temelja Wehr-

Strahovita burja uničila ameriško mesto

Kakor smo že poročali, je koncem prošlega meseca uničila strašna burja ameriško mesto Lorain. Ameriško časopisje poroča o tej katastrofi nastopno:

Bilo je popoldne ob pol 6. Najprej je prišla nevihta z močnim dežjem in treskanjem. Naenkrat pa je zadonel nekak glas, podoben tuljenju sirene. Ciklon je pridrvel tako nenadoma, da ljudem ni bilo mogoče, da bi se poskrili. Začelo je preobračati slabotnejša poslopja, dvigalo je ljudi, po zraku je letela opeka, kamenje, les. Polomilo je brzotjavne droge in potrgalo žice. Jekleni drogi populične železnice so se upognili, kakor da bi bili iz voska. Po ulicah se je naenkrat pojavila voda, ki je segala do kolen. V tuljenju viharja pa so v silni grozi kričali ljudje.

Ciklon je razsajal samo pet minut in teh minut je zadostovalo, da je iz lepega mesta Loraina nastal kup razvalin, pod katerimi so ležali številni mrtveci in ranjenci.

Takoj po nesreči so nastopili gasilci in ameriški rdeči križ, da spravijo najprej ranjence izpod razvalin na varno. Postavili so takoj tudi stražnike, da ne bi nastopili roparji, ki običajno izkoristijo takšne nesreče. Koliko je bilo mrtvih, še časopisje ne ve poročati. Samo izpod razvalin enega poslopja, to je gledališča, so jih privlekli okrog 100. Škoda na premoženju se ceni na 30 milijonov dolarjev, to je okrog 2 in pol milijarde dinarjev.

Anton Stražar:

Zgodbe iz urhouske fare

II. Dajmo cerkev polepšati.

Takoj po tisti nedelji so očka Štefule, ki so bili tesar in sedlar obenem, začeli s pomočjo drugih mož delati oder v cerkvi, kjer se bo sukal slikar in delal podobe. V sredo v istem tednu se je napotil sam župan v Dolino po slikarja Lovro, da pride v farovž, kjer se bodo vse natanko domenili: kaj se bo slikalo in kakšen bo račun.

Z očetom županom je odšel Lovro v vrhovski farovž. Dasi je bilo iz Doline komaj dobro uro hoda, pa vseeno do tistikrat še ni šel Lovro po tej poti. Pot je bila sem in tja precej strma, pa Lovro se je zdela zelo prijazna. Hodila sta skozi nekaj hribovskih vasi, ki so bile okrog in okrog obdane s cvetočim sadnim drevjem. Po njivah pa so delali marljivi kmetje, vmes se pogovarjali in peli. Ko sta šla mimo nekih deklet, ki so kopale na njivi, je Lovro dobro čul, ko je ena izmed njih dejala tovarišici: «Oha, to je pa tisti 'malar', ki nam bo cerkev 'zmatal'. Veš, Francka, bolj majhen je še, a 'lušten' pa je, Bog ve, če ima že kako — punco...»

Gotovo si ni takrat mislil komaj enaindvajsetletni Lovro, da je bilo to delo maj v njegovem življenju. Zakaj, boste kmalu videli.

Gostoljubni gospod Primož je Lovro sprejel kar z odprtimi rokami. Dal mu je po kuharici postreči z najboljšimi jedili in pijačo. Ponujal mu je tudi cigarete, pa glede teh se je Lovro izgovarjal, da jih do sedaj še ni kadil. Župnik pa ga je bodril:

«Nič ne de, kar še kdo ni začel, to še vedno lahko poskusi. Kar prižgi si eno. Veš, kadar meni ne gre kaj po volji, si kar prižgem katero in se gotovo malo zmotim ter razvedrim.

Po dobrem okrepčilu so šli v cerkev, kjer so si na «licu mesta vse natanko ogledali in sklenili naslednje: Lovro bo vse preslikal, prenovil bo tudi oltarje in kipe, vse skupaj za 1200 K. Hrano mu bodo donašali farani: gruntarji po štiri dni zapored, polovičarji pa po dva dni, četrtaki po en dan, kočarji pa bodo dali nekaj v denarjih.

«Sedaj pa, ko smo si vse ogledali in se domenili, pa pojdemo k sosedu 'Maselčku' na litrček vina.» Z župnikovim predlogom so bili vsi zadovoljni, najbolj pa očka župan, ki so vedeli, da bodo pili na župnikov račun.

Ta gostilničar je bil razen župnika med prvimi veljaki v fari in je bil precej izobražen. Svoje znanje si je pridobil v tujini. Bil je več časa v Nemčiji. Rad je bral tudi časopise, ki jih drugi Vrhovci malo poznajo.

Možje so zalotili gostilničarja ravno pri branju.

«Dober dan, Janez! Kaj pa danes pišejo o vojni? Pa pusti list malo meni in stopi v klet po liter boljšega, veš, tam iz kota ga vzemi!»

Ko prinese gostilničar vino, začne znova župnik: «Hej, Janez, prisedi k nam! Vidiš, to je naš novi slikar in še tvoj rojak, doma iz Doline, kakor si ti.»

«Ne zameri mi, mladi prijatelj, čigav si pa?»

«Podbreški sem.»

«A tako, od Matevža sin. Glej no, glej, kako hitro teče čas. Tvoj oče je še malo mlajši od mene. On se je šel učiti za mizarja, jaz pa sem šel na Nemško. Pri rudarjih sem pustil vse svoje najboljše moči; pred par leti pa sem kupil to hišo in vodim gostilno. Ko boš sedaj delal tukaj, le glej, da se kaj oglasiš pri meni, se bova še kaj več pogovorila.»

Gostilničar bi še nadalje govoril z Lovrom, pa je prišel v sobo nov gost, na eno oko slepi Štefic z Brezja.

«Bog daj dober večer, ljudje krščanski! Ravno prav, gospod župnik, da sem Vas dobil tukaj. Naročili ste mi, naj pridem do Vas, da bom v cerkvi popravil in prezidal za slikarja. Pa ne, da bi bil ta fant slikar?»

«Očka Štefic, kar prisedite k nam, hej, gostilničar, prinesi ga sedaj kar en štefan!» Ukaže gospod Primož.

Sedaj je šele družba oživela in naš mladi Lovro je imel priliko, opazovati in poslušati šaljivega zidarja Štefica, ki je pravil debele in kosmate.

Gostilniška ura je kazala že deset in očka Štefic so zapeli isto svojo:

Ni me zmotu ne ta sveč, pa ne ta d'nar,
le tista stvar, k' ma jab'k en par,
de nisem stopu pred oltar,
de b' novo sveto mašo brav.

Očeta župana je začel napadati že drema-vec vkljub Štefičevim šaljivim zgodbam. To so opazili tudi gospod Primož.

«No pa končajmo, kajti jutri se že začne delo v naši cerkvi. Kako boš pa ti, Lovro, hodil nocoj domov?»

hanovo gospodarjenje. Po vseh rovih, povsod, kjer so kopali premog, je začelo goret. Dobava premoga je bila docela ustavljena, celo hrastniška industrijska podjetja so morala dobavljati za svojo potrebo premog iz Trbovelj in Zagorja. «Vsemogočni» ravnatelj hrastniškega rudnika je dosegel popoln polom; po 30letnem paševanju je šel v pokoj, naslednik mu je pa bil mlad, inteligenčen akademik Kaliwoda, kateremu je bil prideljen jako sposoben in praktičen pomagač Terpotec (Terpotitz). Zadnjeimenovanemu možu, rojenemu koroškemu Slovencu, ki se je pa svojega slovenskega rodu sramoval, je bilo usojeno igrati v trboveljskih rudnikih veliko vlogo, bodisi v gospodarskem kakor političnem oziru. Opuščamo vendar ta odstavek, saj je njegova doba jedva minila in je mož mnogim še v prav dobrem spominu. Omenjamo le, da je postal Terpotec naslednik Rotleitner, potem Kaliwoda, za njim upravitelj Fitz, prevrat pa je našel in pognal Leilerja ter postavil za naslednika Drolza.

Umevno je, da ni bil nihče od teh mož Slovenec, kajti znano je, da Slovenec ni za gospoda, ampak za hlapca...

Na Ojstrem, kjer so stala mnoga poslopja prav na premogu, so pričeli s kopanjem pozneje kakor v Hrastniku. Prvi lastnik premogovnika je bil okoli leta 1852. neki Raufer, ki je prišel iz Znojma na Moravskem, a zadnji je bil Sarg, ki je postavil leta 1879. zračno železnico do hrastniške železniške postaje. Ta železnica je bila za oni čas nekaj izrednega. Nosilne vrvi, dolge po 2763 m in debele po 23 mm, so bile nategnjene od Ojstrege preko 275 m visokega hriba «V riglih» (v tej dobi prekrščenega za «Spitzberg») do postaje Hrastnik. Podstavkov je bilo 17 v razdalji od 54 do 361 m. Vlačilna vrv je bila tanjša in je vlekla naenkrat po 36 polnih vozičkov na postajo in enako število praznih nazaj na Ojstro, a to brez pomožnih strojev z lastno težo polnih vozičkov. Na uro je bilo možno prepeljati do postaje po zraku 17.750 kg premoga ali dnevno nad 40 desettonskih železniških voz.

To evropsko znamenito železnico si je prišla ogledat med drugimi dne 11. septembra 1879. leta nemška prestolonaslednica Viktorija v spremstvu grofice Brüll in višjega dvornika grofa Seckendorfa. Vedi vrag, ali je dala ta dama — poznejša nem-

ška cesarica — tisti dan hrastniškim nemškutarjem tak «žegen», da jih še do danes nismo ugonobili, ali odkod ta neupogljivost?

Še istega leta je zadela ojstrsko železnico prva večja nezgoda: Potrgale so se vrvi in okrog 20 vozičkov, polnih premoga, je zletelo preko pečin. Vzrok tej in podobnim poznejšim nezgodam je bil menda premočen padec, radi česar so napravili leta 1880. kakih 30 m pod vrhom hriba «Na riglih» predor, ki se vidi v razvalinah še danes. Dasi je bila sedaj zaradi manjše strmine teža zmanjšana, se menda tudi ta poizkus ni docela obnesel, kajti zračno železnico so opustili kmalu. Leta 1882. se je združil rudnik Ojstro s Hrastnikom in od tedaj se izvažajo premog obeh rudnikov, po hrastniški rudniški progli.

Leta 1873. je postala lastnica v početku tega sestavka naštetih ter še nekaterih drugih rudnikov Trboveljska premogokopna družba, ki je bila do prevrata vselej in brezizjemno strogo nemškonacijsko podjetje, pri katerem je bil Slovenec oni, ki je upogibal hrbet, biče pa so vihтели nad njim Nemci in v ognju preizkušeni nemškutarji. (Sledi konec.)

«Za mene se nič ne bojte, gospod župnik, šel bom po istem potu, po katerem sem gori prišel, pa bom gotovo prisel v Dolino Ali ne?» odgovori smeje Lovro.

V krasni majski noči je šel Lovro proti domu po kamenitih stezah in kolovoznih

potih. Po poti grede pa je premišljeval ta dan, vse te vrhovske ljudi, župnika, osobito pa zidarja Štefica, s katerim bosta skupaj delala. Bog zna, kaj bo še vse doživel v vrhovski fari...? (Dalje sledi.)

Proslava 150letnice obstoja osnovne šole v Laškem

Malo je osnovnih šol v Sloveniji, ki obstoje že poldrugo stoletje. Zato si je osnovna šola v Laškem, katero je baš letos dohitela ta izredna čast, stavila nalogo, da to obletnico primerno proslavi. Proslava se je vršila na Vidovdan 28. junija t. l. Na predvečer je mladinski pevski zbor zapel pod vodstvom učitelja gosp. J. Kislingerja podoknico kumici obnovljene šolske zastave gospe Aneti Elsbacherjevi. Podoknice se je udeležilo tudi celokupno učiteljstvo.

Slavnost se je na Vidovdan otvorila z običajno službo božjo, ob katere sklepu je dekan gosp. dr. Kruljc blagoslovil prenovljeno šolsko zastavo in končal s krasnim in ganljivim govorom šolski mladini in množestvilnemu občinstvu.

Po sprevedu, ki je spremil zastavo v šolo, sta se po jubilejnih deklamacijah učencev poklonila in zahvalila kumici g. Aneti Elsbacherjevi, ki je pripela zastavi nov jubilejni trak, nadučitelj g. Ivan Četina v imenu šolske mladine, učiteljskega zbora in številnega občinstva, gosp. Pleskovič pa kot načelnik v imenu krajnega šolskega sveta. V imenu občine je govoril g. Konrad Elsbacher. Nato je sledilo petje mladinskega pevskega zbora. S tem se je dopoldanski del slavnosti zaključil.

Popoldne ob štirih se je v dvorani hotela Henke zbrala mnogobrojna množica občinstva. Pozdravu 150letnice šole in obnovljeni zastavi je sledil govor g. nadučitelja Četine, ki je podal zanimivo zgodovinsko sliko o razvoju laške osnovne šole. Govoru je sledilo živalno odobravanje. Poročilo o otvoritvi javne ljudske knjižnice, ki se je otvorila baš na dan proslave 150letnice na šoli, ter o njenem pomenu za Laško in okolico glede na široko zasnovani načrt o njenem poslovanju, ki ga vrši učiteljski zbor na podlagi popolne strankarske in kakrš-

nekoletni družstvene neodvisnosti, je podal učitelj gosp. Josip Kotnik.

Sledile so nato pevske točke otroškega pevskega zbora pod že omenjenim vodstvom gosp. Kislingerja, ki je znal mladino tako izvežbati, da si je na mah osvojila vsa srca navzočega občinstva. Lepo izvajanje dvo-, tro- in četverglasnih pesmi je tako prijetno učinkovalo na poslušalce, da so kljub nezn. an. vrocini, ki je vladala v dvorani, skoro vsi vztrajali do konca, ki je napočil šele okoli pol 9. zvečer. Naravnost očarujoče je vplival pevski zbor «pošolskih madenk». Pesni «Iz stolpa sem» in «Sara-fa» so zapele brezhibno in tako nežno, da se je marsikomu orosilo oko. Ravno tako pos. ženi so bili solospeli. «Uspavanko» je pela Gletija Šukljetoča z naravnim in mehkonim glasom ter se tem vzbudila izredno pozornost. Dovršeno in prijetno temperamento je kot «kavarica» nastopila solistinja gđc. Slavka Hafnerjeva. Pri-kupljivo sta zapeli dvospev «Na tuji tleh» gđcni, Sonja Elsbacherjeva in Berta Ferčnikova.

Med pevske točkami so se vrstili lepi prizorčki, izmed katerih je gotovo najbolj ugajal «Karikiran prizor iz šole». Za obilico smeha ob tem prizoru gre pohvala gđc. Josipini Stegenškovi.

Za zabavo med odmori je skrbel mladinski orkester, obstoječ iz mladeničev, bivših učencev laške osnovne šole, ki so z lastno marljivostjo in vztrajnostjo dosegli že lepe uspehe. Dvo- in solospelve je spretno spremljala na klavirju učiteljica gđc. Milica Mačkova.

Kljub silni vročini in obširnemu sporedu je prireditev napravila na udeležence prijeten vtis, mladini pa ostavila neizbrisen spomin na proslavo.

Zdravilna moč podnebja

V vročem poletnem času hite vsi ljudje v prosto naravo, da se naučijo čistega zraka. Že stari narodi so spoznali, da je podnebje izvrstno zdravilno sredstvo. Že takrat so zdravniki priporočali bolnim ljudem, da potujejo k morju, na jezera in v gorske kraje, ker je tam zrak zlasti za pljučno bolne ljudi neprecenljive vrednosti. O zdravilni moči podnebja so bila izražena od strani zdravnikov razna mišljenja. Znanost se je vedno pečala s temi vprašanji in šele v najnovejšem času so prišli zdravniki v tem pogledu do novih odkritij.

Znano je, da nas lepe livade, senčnati gozdi in hladni studenci osvežijo in naravnost pomladijo. Že sama narava ima torej mogočen vpliv na naše duševno razpoloženje. Seveda pa podnebje tudi na telesno občutje človeka mogočno vpliva. V tem oziru pride predvsem v poštev toplota. Goli človek se počuti udobno le v suhem in mirnem zraku, ki je primerno topel. Oblečeni človek pa že pri toploti od 12 do 15 stopinj Celzija ne čuti nikakega mrazenja. Velika vročina postaja človeku, zlasti pri delu, narav-

nost neznosna, a jo človek mnogo lažje prenaša, če je zrak suh. Tudi oster mraz človek lažje prenaša, če je zračno valovje mirno in brez vetrov.

Velikega pomena za človeški organizem so solčni žarki. Solčna svetloba je sestavljena iz raznobarnih žarkov, od katerih so violetni posebno učinkoviti, ker vplivajo na potek kemičnih procesov v telesu. Vobče je svetloba velikega pomena za razvoj rastlin in živi bitij. Solčna svetloba in drugi dani pogoji podnebja vplivajo skupno v zdravilnem ali okrepevalnem zmislu na človeka.

Njušni tobak v modi

Njušni (njuhalni) tobak ali po domače «šnofovec» je bil v 18. in 19. stoletju tako pri moških kakor tudi pri ženskah zelo priljubljen. Pozneje je bil v čislju le pri moških, zlasti pri delavcih, vojaki in lovci. Sedaj pa ponovno prihaja v modo tudi pri ženskah. Cigarete jim ne ugajajo posebno, hočejo biti povsem enakovredne z moškimi in zato so se spravile tudi na njuhalni tobak.

Zenske smatrajo, da ni lepo, če kadijo, in tudi zdravniki so mnenja, da jim tobak bolj škoduje nego moškim. Cigareto je treba torej nadomestiti, in tako je prišel na vrsto njuhalni tobak. Ta navada se je pojavila zlasti v Nemčiji, kjer ženske v veliki meri njuhajo. Našim Slovenkam ne priporočamo ne cigaret ne njuhanja, ker črni nosovi ne bi bili baš dika nežnega spola.

Menih, ki napoveduje konec sveta

Nedavno so v Rumuniji aretirali nekega meniha, ki je hodil po vaseh in napovedoval skorajšnji konec sveta. Pridigoval je, da ima ponoči zveze z nadzemskimi duhovi, ki so mu zaupali skrivnost, da se bo neki komet dotaknil s svojim repom, polnih strupenih plinov, zemlje in bo uničil vsa živa bitja. To da se bo zgodilo zaradi tega, ker so se ljudje med vojno pohujšali ter se zapisali satanu. Pozival je kmete, naj prenehajo z delom in naj se drže le cerkve, da bodo pripravljeni za strašno uro smrti.

Menih je vse to pripovedoval tako prepričevalno, da so mu mnogi kmetje verjeli. Prodali so svoje imetje in sledili sleparske-mu menihu.

Ko so oblasti zvedele za «preroka» in za njegova početja, so ga dale zapreti. Vendar še ni dognano, ali je možak navaden slepar ali pa se mu je omračil um. Svojega imena noče povedati, ravno tako ne izda svojega rojstnega kraja, temveč vedno trdi, da je božji poslanec, poslan, da reši dobre in da hudobne pripravi na pokoro.

Kotiček za ugankarje

RAČUNSKA UGANKA.

1	2	3
4	5	6
7	8	9

Vse te številke razporedi v tej obliki tako, da ti bo dala vsaka vrsta v vodoravni, navpični in tudi povprečni (križem po sredi) legi število 15, ako sešteješ vse tri številke v dotični vrsti. Kako morajo biti številke razporejene in kolikokrat dobiš število 15?

REŠITEV UGANK V ŠT. 28.

Sprehod: Srb, Hrvat in Slovenec so veje enega drevesa.

Naznanilo zaroke: Zaročenca sta doma iz Vojvodine.

Zamenjava besed: Duh, o, moč, o, veselje, i, naglost, a. Prve črke dajo: Domovina.

Prepoznano.

Sodnik: «V sobi, kjer ste izvršili tatvino, se je nahajala tudi denarnica z večjo vsoto denarja in, ker se je niste dotaknili, vam odpuštam polovico zapora.»

Obtoženec: «O, jaz, nesrečnež!»

Sodnik: «Čemu javkate?»

Obtoženec: «Zato, ker denarnice nisem pravočasno opazil.»

Dobiček.

Zenin: «Tu imate za darilo 20 dinarjev, ker se niste mogli udeležiti mojega ženitovanja.»

Hlapec: «Zelo poceni ste me odpravili. Kar bi bil popil in pojedel, bi bilo vredno — dvakrat toliko.»

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI. Krasen porast naprednih glasov prikazuje tudi naše občinske volitve, pri katerih sta dve klerikalni listi dobili skupno 158, a naprednjaki 130 glasov. Pri občinskih volitvah 1. 1921. je bilo klerikalcev 250, a naprednjakov 76, pri lanskim skupščinskih volitvah pa klerikalcev 362, a naprednjakov le 38. Padec klerikalcev napram lanskim skupščinskim volitvam je vprav katastrofalen. Od 362 glasov so jih rešili le 158, dočim smo naprednjaki poskočili od 38 na 130 glasov.

KOSTANJEVICA PRI KRŠKEM. Pri občinskih volitvah je od 614 volilnih upravičencev volilo 399. Dobili so: SLS 214 glasov (13 odbornikov); gospodarska lista (napredna) 75 (5); agrarna (napredna) 110 (7). Dasi še nismo dobili večine, moramo vendar beležiti ogromno nazadovanje klerikalnih in velik porast naprednih glasov tako napram lanskim skupščinskim kakor napram občinskim volitvam v 1. 1921. To je razvidno iz nastopnega: Pri občinskih volitvah v 1. 1921. so dobili klerikalci 270, a pri skupščinskih volitvah 371 glasov, sedaj pa jih imajo le 214. Naprednjaki so imeli 1. 1921. 98, lani 89, a letos imajo skupno 185 glasov, kar pomeni prirastek za več nego 100 odstotkov. Le tako naprej!

TRBOVLJE. Gotov konzorcij, ki stremi za nečim, je pričel izdajati brezpomemben lokalni listič pod naslovom «Slovenski dom», dasi bi bilo umestnejše ime «Šaljivi Mihec», ki bi pa moral izhajati le v predpustni dobi. Če listič prečitaš, takoj vidiš pokritega komunista, ki obrekuje vse, kar je narodnega ali kar v njegov rog ne trobi. Vemo, da so jim demokrati in drugi naprednjaki trn v peti. Če je činitelj lista nemškutar in bivši pristaš vseh obstoječih internacijonal, potem se temu ni čuditi. Prihodnjic ta listič gotovo prinese slike svojih sotrudnikov; najlepša bi bila skupina Miha, Ante, Miloš, Jože itd. z napisom: Vse za denar, ali osrečiti hočemo človečanstvo. V sredo te skupine pa bi postavili «Portejevega Miha». — S.

TRBOVLJE. V zadnji «Borbi» se nekateri obrtniki opravičujejo, da 1. junija niso sami izobesili zastav, ampak drugi najemniki. Mi poznamo te dvorezke. Toda vse traja le kratek čas. Ali vas je sram, da odkrito pokažete, da ste Slovenci? Mi delavci pa pravimo: Kdor ima dobro blago in je pošten ter odkrit, k temu pojdemo in bomo hodili. Račkovega M. in sina pa prosimo, da bere nabito opozorilo okrajnega poglavarstva na revirski pisarni, sicer bo prepozno! — R u d a r.

LAŠKO. Pod geslom «Hudič Trbovlje tresi, labum, labum, labum-bum-bum»... je Miha Koren, najkrajši pa najboljši (po lastni sodbi) trboveljski gerent, začel izdajati Trboveem «cajtenge». Ker se mu pri radikalnih ni obneslo, je začel ubirati zopet komunistične strune, pri čemer mu je že v drugi številki začel sekundirati laški — Koren, veteranjak. Skoval je čedne dopise iz Laškega in okolice, zelo v Tevče je našel. Kakor veternjaški je njegov značaj, ki ga zdaj zanaša že v komunistične vode, tako veternjaški in nedosledni so tudi njegovi dopisi. O naših volitvah pravi, da so demokrati odnesli (kam pa?) 10, nemškutarski gospodarji 4 in klerikalci 3 odborniška mesta. H koncu pa pove, da so si demokratje sami z enim glasom odpadnika gospodarske liste izvolili župana in svetovalce, nakar ga morijo skrb, kako bo občinski odbor delal z devetimi demokratskimi odborniki proti sedmim opozicijskimi. Nikar se ne mučite, za pravo in pošteno gospodarstvo bomo že mi skrbeli, na vašo pomoč pa prav gotovo ne

bomo računali. Kako so delali ti nemškutarski gospodarji pri volitvah, naj pa pove tale dobesedni stavek, ki ga vzamemo iz veternjakovega dopisa in se glasi: «Pri agitacijskih sredstvih nismo bili izbirčni: grožnje, obljube in napadi po časnikih so bili na dnevnem redu.» Tako moške in odkrite besede veternjakov pisalni stroj pač še ni napisal in čuditi se je, da se tpke pri tem nenavadnem pojavu niso ustavile sl. čiti gibčnim prstom. Gibčni so namreč ti prsti izza časa vojnih podpor, ko so menda moške Gospodarske stranke postali veleizdajniki. Pri veternjaku je bržčas iskal zaupnik «Slovenskega doma» informacij ter zvedel za razmere v Hudi jami, kjer pravi, da je bilo izmed 850 delavcev odpuščenih toliko, da jih je ostalo samo še 70. Nikdar, kar obstoji premogovnik Huda jama, ni še bilo tam 850 gelavcev in tudi danes jih je še 200. Torej drugič, ljubi zaupnik Korenov, pojdi po informacije med rudarje in tam boš tudi zvedel, da se je ravno JDS zavzela z vso silo, da je redukcija obrata in delavstva čim manjša. S tem bo rudarjem pomagano več kakor pa s takimi pretiranimi in lažnivimi dopisi v novo pečenem «Slovenskem domu».

BUKOVCA NAD LAŠKIM. Zadnji čas se je tukaj posebno odlikoval zagrizeni klerikalec stari Jos. Dornik. Grozno hud prepir je uvedel proti lastnemu sinu, katerega smatramo splošno za zelo pametnega in uglednega moža. Nastopil je proti svojemu sinu, trdeč, da je Orjunaš. Sin je bolj zaveden kot oče, a je nepristranski glede političnih strank. Dornik je napadel po nedolžnem svojega sina in ga precej telesno poškodoval. Na pomoč mu je prišel še sin znanega Matijca, da sta lahko sina prav na klero-komunistični način pretepla. Na prošnjo pretepenega sina je prišel zaveden naprednjak, katerega je oče Jos. Dornik takoj pozdravil z zausnico, za katero se bo zagovarjal pred sodiščem. Take sadove rodi hujskanje klerikalnih časopisov.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Pri nas se ustanavlja podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva. Članov se je do sedaj priglasilo 20. Kadar bo primerno število priglasenih, se bo sklical ustanovni občni zbor, na katerem se bo izvolil odbor. Članarina bo znašala letno 25 Din, s katero je obremen plačan mesečnik «Sadjar in vrtnar». Člane vpisujeta gg. nadučitelj Vidmar in Golob. Ker je to društvo velevažno za naš kraj, se vabijo vsi, katerim leži procvit gospodarstva na srečo, da pristopijo. Znano je, da se od časa, ko je preminul zaslužni nadučitelj Seligo, ni brigal v našem kraju nihče za sadjarstvo. Zato se opaža žalostno nazadovanje na tem polju. Pred približno desetimi leti je dobil lahko vsak posestnik poljubno število sadnih nasadov še na sejnih (červno ni priporočljivo) ali v šolskih drevesnicah, a danes se dobijo s težavo še v državnih drevesnicah. Kaj bodo rekli k sedanjim malomarnosti naši potomci, ko se bodo posledice pokazale v še večji meri? Zato pristopimo vsi, na razpolago nam bodo predavanja in praktičen pouk od strani strokovnjakov, kar bo posebno v korist naši mladini.

PRI SV. ŠTEFANU PRI ŠMARJU se je 5. t. m. smrtno ponesrečil posestnik Anton Drobinc iz Lekmarij. Šel je za soseda Ormoža po voz sena, med potjo se je voz odpel na zelo strmem kraju in začel drčati v dolino. Drobinc je hotel voz obdržati, a voz ga je udaril s tako silo na sence, da je obležal na mestu mrtev. Mladi vdovi naše sožalje, Drobincu pa blag spomin. N. v m. p.!

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. V nedeljo 6. t. m. smo imeli pri nas pogreb klerikalne

Kotnikove strahovlade v našem občinskem odboru. Za župana je sicer izvoljen po neslogi naprednjakov stari župan g. Karel Pungershek, toda vsa mesta svetovalcev v občinskem odboru so dobili naprednjaki. Za prvega svetovalca je izvoljen g. Martin Johan s 14 glasovi, za drugega svetovalca g. Janko Koprivc z 9 glasovi, za tretjega g. Franc Jazbec z 8 glasovi. Ubožničar je g. Martin Strašek, blagajnik pa g. Zidanski. Klerikalni župan in meščasti tajnik Kotnik ne bosta brez naprednjakov mogla ničesar napraviti, ker naprednih odbornikov je 10, klerikalnih pa samo 7. Ziveli, naprednjaki, le složno delajte!

MOZIRJE. Mariborske klerikalne cunje prinašajo zadnje čase zopet prav ostudne napade na naše pristaše, posebno imajo na piki tukajšnjega nadučitelja g. Pušenjaka in župana g. Matijo Goričarja. Ne bavimo se sicer radi po naših listih s svinjskimi hlevi, vendar hočemo opozoriti dopisnika «Straže» in «Slovenskega Gospodarja» na to, da so ti svinjski hlevi nujno potrebni in zelo primerni za shrambo «klerikalnega pujska», ki vedno ruva po «Straži» in «Slovenskem Gospodarju». Imamo več dobro znanih dopisnikov za klerikalno časopisje, ki se pa ločijo po političnem naziranju. Prvi so pravi pristaši SLS, od katerih bo posebno enega treba ponovno dati v krščansko šolo, da se tam zopet nauči četrte božje zapovedi, ki pravi: «Spoštuj očeta in mater». Sicer ga bo pa itak sodišče naučilo te božje zapovedi. Drugi so zopet pristaši Pašičeve brade, kar jih pa nič ne moti, da ne pisarijo po klerikalnem časopisju. Eden od teh se prav dobro spozna na ameriške dolarje; ta «dolarski princ» naj v prihodnji številki «Straže» pove javnosti tudi ime tistega, ki je za časa vojne prebrskal in preiskal vse kmečke žitne shrambe in izmotal od lačnega trpina-kmeta zadnja zrna žita, in to v času najhujšega pomanjkanja. In ravno ta se danes najbolj hlina kmetu ter se dela prijatelja kmečkega ljudstva, a v resnici mu je največji prijatelj le kmečki denar! Njegovo farizejsko delo je povzročilo od časa njegovega bivanja v našem trgu nešteto prepиров. Svoj delokrog hujskanja, sovraštva in sebičnosti pa hoče razširiti tudi v okolico Mozirja. Ako ne bo kmalu miru, bomo segli po najradikalnejšem sredstvu, ki ga bomo naročili pri jermenarju. S tem sredstvom bomo krotili vse srborite gostilniške razgrajče, četudi bodo n-sili na glavah visoke cilindre, na rokah pa glacerokavice. V ostalem pojasnjujemo, da jugoslovanski učitelj ni več — rimski organist!

PRIHOVA. Na zadevno prošnjo izjavlja uredništvo, da gg. Anton Kolin in I. Goričar nista pisca dotedanjih dopisov v našem listu. Obenem pa opozarjamo omenjena gospoda, da nas ne more nihče prisiliti, da izdamo dopisnika omenjenih dopisov. Naši dopisniki ostanejo uredniška tajnost.

PRIHOVA PRI KONJICAH. Zadnji dopis v «Domovinu» je tukajšnjim klerikalcem hudo obležal v želodcu. Posebno se je razhudilo dotično dekle, o katerem smo omenili, da ima nalog poizvedeti za tega «dopovskega» opazovalca. Obljubili smo, da bomo poročali o njegovem uspehu, zato moramo povedati, kako predrzne so tukajšnje župnikove volunke. Prva volunka se je podala k tukajšnjemu spoštovanemu trgovcu g. Kolinu. «Ah, ti moj Bog, kako so naš gospod žalostni, da vi pišete v «Domovinu»! Tako je začela svoj govor vsa solzna. Seveda je g. Kolin, ki je pri dopisih popolnoma nedolžen, dekletu povedal, kar mu gre. Dekle se je žalostno vrnilo domov, zmutilo par očenašev v dober namen, da bi ji Bog

v sanjah razodel dopisnika. Pa se ji je menda uslišala prošnja, da je že drugi dan obdoližila dva tukajšnja fanta, ki bereta «Domovino», češ, vidva sta. Seveda je to takoj potem nesla v farovž, kjer je zato gotovo dobila nagrado; saj pravijo, da zastoj še mačka z repom ne miga. Povedati moramo, da se eden dotičnih dveh fantov rad postavlja z orlovskim znakom in da ga ne manjka na nobeni orlovski prreditvi. Kot Orel je vrhutega še naročen na neumni radičevski list «Avtonomist». In sedaj ga pa Marijina devica obdoliži pisanja v «Domovino». Fant bo baje to deklško ljubezen do njega podkrepil sodnijskim potom. Prav ima. Upamo, da bo sedaj izpregledal, kje je za njega mesto, ali med predrznimi lažnivkami, ali pa med resnicoljubnimi naprednjaki. Ko smo zadnjič omenili naše občinsko gospodarstvo, smo zadeli v sršenovo gnezdo. Če se zaradi tega jezijo možje odborniki in g. župnik, mi nismo krivi. Saj resnica se sme povedati, saj je tako gospodarstvo sramota za vso faro. Če mi, možje naprednjaki, ne moremo priti v odbor do besede, se bomo pa zmenili po naši ljubi «Domovini»! Zato danes stavim odboru nekaj vprašanj: 1.) Zakaj se boljše ne oskrbuje naše pokopališče? Popolnoma nikakih vrat; meja okoli več metrov visoka, ki dela samo škodo sosedom. 2.) Kdaj se bodo popravile v naši sicer lepi cerkvi zvonice in stopnice na kor? 3.) Kaj je z novim društvenim domom? Kdaj bomo začeli zbirati za njega? Končno še ponovno vprašamo: Kdaj se bo pričelo z rednim zvonjenjem kakor pred vojno? Prosimo, da se vzamejo gornja vprašanja v pretres na prihodnji občinski seji. Na svidenje. — **Opazovalec.**

Kmetijski pouk

VEČ PLEVELA KOT ŽITA.

Imamo kraje, kjer je med žitom toliko plevela, da ga je skoraj več kot žita. To so hriboviti kraji, kjer je dosti moče, zemlja pa težka. Po teh krajih so najbolj razširjene sledeče vrste žitnega plevela: osat, pirnica, slek in graščica. Naravno je, da so po takih krajih pridelki pri žetvi pičli in da nastaja za enega in drugega posestnika resno vprašanje, kako bi bilo priti v okoli tej plevelnosti in ali se pridelovanje žita po teh krajih sploh še izplača ali ne. Kakor se sliši, dobijo kmetovalci po teh krajih komaj štirikraten pridelek semena nazaj. Vzroka teje levelnosti je iskati predvsem v zgoraj navedenih okoliščinah, iskati ga je pa tudi v tem, da se plevel premalo preganja in zatira in da se premalo gleda na primerno kolobarjenje in obdelovanje zemlje.

Koder je plevel tako razširjen, da mu ne pridemo zlahka do živega, storimo najbolje, da vpeljemo menjalno gospodarstvo z njivami in travniki, da pustimo namreč njive nekaj let kot take, potem jih pa pustimo zalediniti s tem, da jih obsejemo s travo in deteljo. Na ta način se plevel najbolj uspešno zatire in zemlja očisti. To menjalno travništvo je najboljši pripomoček, da uženemo nadležni plevel in da pridemo zopet do čistih njiv. Po takih krajih je živinoreja glavna panoga in vse poljedelstvo bodi urejeno s posebnim ozrom na potrebe živinoreje. Pri tem kolobarjenju se lahko pridelujejo na njih poleg žita tudi razni drugi sadeži in okopanine. Po preteku gotovega števila let (4 do 6 let) se njive obdelajo za travnike. Da dobimo čimprej dobro in dosti gosto rušo, je najbolje, da

travnike posejemo s pripravno mešanico trav in detelj.

Po takih krajih — kakor sploh povsod — je pa tudi treba, da žitno seme najskrbneje čistimo, in sicer od plevelnega semena, pa tudi od slabega in malovrednega žitnega zrna. Slabo zrno daje le slabe rastline, ki podležejo tudi vse bolj nadležnemu in tatinskemu plevelu.

Skrbimo tedaj za čisto seme in, če treba, tudi za menjalne senožeti po naših njivah v goratih krajih.

Gospodarstvo

TRŽNI PREGLED.

ŽITO. Cene so poskočile. V Bački se trguje na debelo: pšenica, stara po okrog 325 Din, nova po okrog 310 Din, turščica po 250 Din, moka «00» po 475 Din za 100 kg.

ŽIVINA. Na zadnjem mariborskem sejmu so se prodajali prasci, 5 do 6 tednov stari, 112-5 do 225 Din, 7 do 9 tednov stari 250 do 300 Din, 3 do 4 mesece stari po 400 do 700 Din, 5 do 7 mesecev stari po 750 do 900 Din, 8 do 10 mesecev stari po 1000 do 1150 Din, vse za komad. Kilogram žive teže je stal 15 do 17-5 Din, mrtve teže pa 22 do 23-75 dinarjev.

JAJCA. Cene kažejo nagnjenje k oslabljenju, ker tudi na zunanjih trgih padajo. Komad se trguje povprečno po 1 Din 25 par do 1 Din 50 par.

KRMA. Na mariborskem trgu se je tržilo seno po 62 Din 50 par, olava po 55 Din in slama po 45 Din za 100 kg. Kupuje se malo.

— **Vrednost denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo 16. t. m. v devizah: 100 avstrijskih kron za okrog 11⁹/₁₀ pare, 100 madžarskih kron za okrog dobrih 10 par, 100 italijanskih lir za 362 Din 50 par do 365 Din 50 par, 1 dolar za 84 do 85 Din, 100 francoskih frankov za 435 do 440 Din, 100 češko-slovaških kron za 248 Din 75 par do 251 Din 75 par, 100 švicarskih frankov za 1534 do 1544 Din. Dinar se ponovno popravlja.

— **Naša prometna sredstva.** Dne 1. julija je bilo stanje voznega parka na naših železnicah nastopno: 1707 lokomotiv za normalni tir, 405 lokomotiv za ozkotirne železnice, izven prometa je bilo 1007 lokomotiv. Vagonov je bilo 25.895 za normalni tir, 16.807 za ozkotirne železnice, izven prometa pa je bilo 4860 vagonov.

— **Razstava goveje živine in konj na ljubljanskem velesejmu** se priredi v nedeljo dne 24. avgusta in bo trajala ves dan od 8. zjutraj do 6. popoldne. V razstavo se pripuščajo čistokrvne živali vseh govejih pasem, ki so v deželi razširjene, in sicer plemenski biki od pol leta starosti naprej, molzne krave in telice, od plemenskih konj žrebčarniških in težkih pasem pa žrebci, kobile z žrebeti, mlade kobile in mladi žrebci, razen teh pa tudi konji za vprego in za ježo. Do 8. ure zjutraj mora biti vsa živina na licu mesta. Vsak razstavljalec mora sam skrbeti za strežbo živini. Potrebna krma se bo lahko dobila proti odškodnini na razstavišču. Kdor želi svoje živali razstaviti ali za tekmo in premovanje, ali za prodajo, jih mora priglasiti zadnji čas do 25. julija t. l. Kmetijskemu odseku velesejma v Ljubljani, ki poskrbi tudi za znižano voznino po železnici.

Klerikalne trdnjave se rušijo

Kot besni tigri so se vrgli klerikalci pred občinskimi volitvami po Dolenjskem med narod, da bi obdržali svoje postojanke. Agitirali so z vso silo, od vasi do vasi, prirejali shode in varali ljudi z mnogobrojnimi obljubami. Da bi tem bolj podprli svoje trdnjave, so si poklicali na pomoč še poslanca.

Toda zastoj! Najmočnejše klerikalne trdnjave, kjer smo daleč od železniškega in tujskega prometa, so padle. V Št. Jerneju so dobili le 12 mandatov, v Kostanjevici 13 in pri Sv. Križu 15; nasprotno naprednjaki 13, 12 in 10. Številke značijo, da se je kmetogospodar združil z delavstvom in drugimi stanovni v enotni fronti proti klerikalnemu nasilju. Prišel je do spoznanja političnih prevar, vstal in se odločil zagospodariti sam nad svojim in bližnjega imetjem.

Druženje samostojnejšev s klerikalci

Iz Moravč doznavamo, da so pri občinskih volitvah pristaši SKS pomagali klerikalcem s polno paro, da uničijo demokratsko listo. Zadeva je bila nastopna:

Kakor klerikalci in samostojnejši smo tudi demokratje vložili svojo listo, ki je bila klerikalcem in samostojnejšem velik trn v peti. Kaj sta napravila voditelja SKS L—č in Š—r? Pregovorila sta nekega fanta, da je preklical podpis na demokratski listo. Fant, nič slabega sluteč, je podpis preklical in s tem je bila demokratska lista uničena. Gospodje samostojnejši, ali se vi zavedate, kaj ste storili? Prav gotovo ne. Sramujte se! S svojim ne

Vračajo se zopet časi resnice in poštenja, miru in sloge svobode in neodvisnosti. Sedaj stojimo na braniku svojega gospodarstva in naj ne mislimo, da smo s to odločitvijo dosegli vse, kajti vtihotapili se bodo zahrbtni klerikalci v naš tabor, kjer bodo iskali, da zasejejo sovraštvo in razdor. Hoteli bodo pridobiti moč, ki jih je neodvisno ljudstvo postavilo na branik. Zato ne imejmo zaprti oči, ampak pazno čujmo nad temi, da se ne vklonijo in ne nasedejo klerikalnim laskavim obljubam. Ostati moramo neizprosni in odločni na straži za pravico in poštenje svojega naroda.

Nas vseh dolžnost je, da pridobimo še one moč, ki so poštenjaki, a žive še vedno v zmoti in prevari.

baš junaškim činom ste pomagali klerikalcem, da so dobili 13 odbornikov.

Vrgli ste se v volilni boj le proti demokratski listi, namesto da bi šli mi kakor tudi vi le proti klerikalni listi. Iz vašega dejanja je jasno razvidno, da ste bili s klerikalci zvezani ali pa od njih podkupljeni.

Ali smem vprašati, koliko ste dobili od klerikalcev napitnine za vaš preslavni čin, ki bo v moravški občini zapisan cela tri leta? Gotovo so vam generalom obljubljena v klerikalni avtonomiji mastna mesta in zelo široka svinjska korita, iz katerih boste zobali... Povem vam na uho: Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce.

Ker ste hoteli, da se oblijete z lastno gnojnico, evo vam; V začetku pobiranja pod-

pisov ste ljudstvu natvezili, da gremi demokracija in samostojni pod skupno kmečko listo, s čimer ste gotovo vjeli marsikateriga našega človeka. Drugo: ponaredili ste podpis odličnega demokrata na vaši listi. Z imenom še ne pridem danes na dan, toda če boste iskali, boste našli. Torej s takimi sredstvi ste seslavili svojo listo. Za prihodnje volitve pa ne boste dobili toliko podpisov, da bi mogli listo sestaviti. Moravčan.

Beleške

+ Osební napadi klerikalnega časopisja se vedno bolj stopnjujejo. «Slovenec» ne samo, da na najnesramnejši način obrekuje svoje politične nasprotnike, temveč celo ščuva nanje. Hoče menda, da bi se znašli komunisti ali drugi prekucuški elementi, ki bi pričeli ubijati klerikalne nasprotnike. Posebno je v žetodcu «Slovenec» dr. Žerjav. Ako se stepejo kje, že dolži dr. Žerjava, da je kriv; «Slovenec» mu očita brez vsake podlage najzaničljivejše lastnosti, in to se danes dogaja celo pod pokroviteljstvom ljubljanskega škofa, ki mora vedeti, da ni laž samo to, temveč da je še mnogo drugega, kar piše «Slovenec», enostavno izmišljeno. To početje «Slovenca» proti dr. Žerjavu je pravo ščuvanje na umor dr. Žerjava. Na vse to omenimo

še samo, da na Slovenskem tako lopovski osebni napadov, ki ne temeljijo na ničemer, doslej še nismo čitali. List, ki se predstavlja kot verski borec, nam je moral do dna razkrinkati moralno gnulobo one stranke, katere glavni zastopniki-duhovniki bi morali učiti baš nasprotno od tega, kar danes počenja posirovelo klerikalno časopisje.

Sokolstvo

Sokolsko društvo v Radovljici sklicuje izredni občni zbor, ki se bo vršil v Sokolskem domu v soboto 26. t. m. od 20. uri z nastopnim dnevnim redom: 1.) Sprememba pravil. 2.) Slučajnosti. — Zdravo!

Okrožni zlet na Ježico priredi 3. avgusta sokolsko okrožje Ljubljana I. Zleta se obvezno udeležijo društva Sokol Ljubljana I, Vače, Štepanja vas, Ježica, Polje, Moste in kot gost šentviški Sokol. Dopoldne ob devetih se bodo vršile na telovadišču pri «Ruskem carju» skušnje vseh oddelkov, popoldne ob štirih pa istotam javni telovadni nastop in nato velika vrtna zabava. Ves čas sodeluje celotna godba Zveze jugoslovanskih železničarjev. Vožnja po železnici je s savezno legitimacijo polovična. Prijave za kosilo je poslati do 20. julija br. Capudru, Dalmatinova ulica, Ljubljana.

Tedenske novosti

* Kraljevi obisk v Italiji. Iz Beograda poročajo, da so s sklenitvijo trgovinske pogodbe z Italijo odstranjene vse zapreke, ki so do sedaj ovirale izmenjavo vladarskih obiskov med Beogradom in Rimom. Govori se, da bosta kralj in kraljica v začetku meseca septembra obiskala italijanski dvor. Še to jesen vrmeta obisk italijanski kralj in kraljica, ki prideta najbrž v oktobru v Beograd.

* Minister za vojsko in mornarico v Rogaški Slatini. Minister za vojsko in mornarico general Petar Pešić je s svojo rodbino prispel v Rogaško Slatino na večtedenski oddih.

* Draškovičeva proslava v Delnicah. Preteklo nedeljo so odkrili v Delnicah na Hrvatskem spominsko ploščo bivšemu demokratskemu ministru Miloradu Draškoviču, ki je bil leta 1921. zavrtno umorjen od komunistične roke. Proslave se je udeležilo mnogo delegatov demokratskih političnih organizacij iz vseh delov države. Na proslavi je zastopal vlado državni podtajnik, poslanec Večeslav Wilder, ki je imel daljši govor, v katerem je orisal velike zasluge pokojnika in proslavljal spomin moža, ki je žrtvoval življenje za svoj narod.

* Mariborski veliki župan dr. Pirkmajer je te dni potoval po Prekmurju. Sprejel je vsega skupaj do 300 deputacij. Ljudstvo ga je povsod z veseljem sprejemalo in pozdravljalo. Gospod veliki župan je obljubil, da se bo za prekmursko šolstvo poskrbelo vse potrebno po željah prebivalstva.

* Važna odredba glede učencev osnovnih in srednjih šol. Prosvetni minister Svetozar Pribičević je izdal važno odredbo, ki velja za vse šole v naši državi. Odredba prepoveduje vsem učencem osnovnih in srednjih šol udeležbo pri nekaterih društvi. Dijakom ni dovoljeno vstopati niti v Orjuno niti v Srnao ali v Hanao. Vstop je tudi zabranjen v telovadno društvo Hrvatski Sokol in v telovadno društvo Orel, pač pa smejo biti dijaki včla-

njeni pri telovadnih društvi, ki so udružena v Jugoslovanskem sokolskem savezu.

* Nov občinski gerent na Jesenicah. Posle občinskega gerenta na Jesenicah je zopet prevzel g. Lovro Humer, posestnik in gostilničar na Jesenicah. Novi gerent je odlični pristaš naše stranke.

* Čebelarški kongres. Letošnji čebelarški kongres se bo vršil od 23. do 26. avgusta v Beogradu. Prometno ministrstvo je dovolilo udeležnikom kongresa polovično vožnjo na vseh državnih železnicih.

* Prijatelji gasilstva, pozor! Prostovoljno gasilno društvo v Škocijanu pri Turjaku vabi na veliko vrtno veselico, ki se bo vršila v nedeljo 20. t. m. na senčnatem vrtu g. Fr. Peterlina v Škocijanu. Za vsestransko zabavo je preskrbljeno. Užitek krasnega izleta bo venčala izborna postrežba s pristnimi vini ter z mrzlimi in gorkimi jedili.

* Mati našega zunanjega ministra dr. Ninčiča je dne 12. t. m. umrla v francoskem mestu Marseillu. Bivala je pri svojem sinu dr. Velizarju Ninčiču, ki je naš konzul v tem francoskem mestu.

* Huda vročina je vladala zadnje dni pri nas, a najhujša v naši državi je bila v Dalmaciji, kjer na solcu sploh ni bilo mogoče zdržati.

* Orli udrli v šolsko poslopje. Iz Vrhpolja pri Moravčah nam poročajo, da so člani tamkajšnjega na novo ustanovljenega Orla udrli v času odsotnosti šolskega vodje v eno izmed šolskih sob. G. šolski vodja je ob svojem odhodu zaklenil vsa vrata šolskega poslopja in zaprl vsa okna. Ker se pa smatrajo člani Katoliškega izobraževalnega društva, ki so tudi člani Orla, popolni gospodarji šole, so ti nemoteno udrli v šolsko poslopje. Z zvijačo so odprli okno v pritličju stoječe šolske sobe in prišli notri. Vlom so izvršili pri belem dnevu, s čimer so vsakemu mimoidočemu dokazali, da so le oni gospodarji šole. Pa se bridko motijo. Oblastem je

začeva že znana. Tudi to je posledica pisave klerikalnega časopisja, ki bo v dobršem delu našega ljudstva uničilo vsak zmisel za poštenost, dostojnost in resnicoljubnost. Kako naj bodo Orli, ki čitajo le «Domoljuba» in «Slovenca», drugačni? Klerikalno časopisje z največjo vnamo brani komunistična tolovajstva in daje tako svojim čitateljem pobudo za slična «junaštva».

* Veliko neurje v Ribniški dolini. V ponedeljek popoldne je razsajal v Ribniški dolini strašen vihar, ki je ruval in lomil drevesa ter napravil tudi na hišnih strehah obilo škode. Med viharjem je padala tudi toča, ki je uničila mnogo poljskih pridelkov. V bližini vasi Žigmarice je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Gornika, ki je takoj do tal pogorelo.

* Aretacija radi komunističnih lepakov. Na zahtevo državnega pravdnštva je bil aretiran eden izmed faktorjev škofove «Jugoslovanske tiskarne». Aretacija je v zvezi s konfisciranimi lepaki, ki jih je ta tiskarna tiskala in izdala za komuniste.

* Strašno neurje v Beli Krajini. Iz Dragatuša nam pišejo: V noči 7. t. m. je divjala pri nas strašna nevihta, ki sicer ni trajala dolgo, a je vkljub temu bil konec njenega vihranja grozen. Bilo je takšno neurje, kakršnega ne pomnijo niti najstarejši ljudje v fari. Vihar je izruval nebroj sadnega in gozdnega drevja v razni debelosti. Nekatera prav debela debela je prelomil kot slamnato bičko. Tudi strehe nekaterih poslopij so močno trpele, slabše senike pa je vihar tako rekoč kar odnesel. Seveda ni štedila vihra niti polja, niti vinogradov, katere je tako strahovito razdejala, da so mnogi posestniki skoro popolnoma uničeni. Zaman je bil njih celoletni trud, zaman so tekale debele potne stige po njih izmučenem licu, zaman je upal marsikateri na letošnjo boljše srečo. Narava s svojo, včasih prekruto roko, je posegla med njegove nade in mu jih v dobri četrt uri popolnoma uničila. Dobro bi bilo, da stori država svojo dolžnost in pomaga najbednejšim!

* Medvedji v Bosni. Kmetje v bližini Presenice v Bosni so opazili te dni gozdu velikega medveda. Zasledovali so ga takoj s puškami in ga ranili. Medved se je nato besen zakadil proti preganjalcem. Razvila se je borba, v kateri so bili trije kmetje precej poškodovani in je medved zlomil puško enega svojih preganjalcev. Ranjence so prepeljali v bolnico v Sarajevo, a medveda je zasledovala druga skupina močno oboroženih ljudi ter ga ubila.

* Dojenček na sodni klopi. Preteklo soboto se je odigral na sodišču v Celju nenavaden dogodek. Tja je prišla neka žena z 11 mesecev starim otrokom ter zahtevala, da ji vrnejo njenega moža, ki je zaprt, ker je osumljen, da je izvršil neko tatvino. Sodišče seveda ni moglo ugoditi njeni zahtevi. To je ženo tako raztogotilo, da je svojega otroka položila na neko klop in odšla. Šele po daljšem zasledovanju so našli brezsrčno mater. Otroka so oddali občini Gaberje pri Celju, kjer je doma brezsrčna mati.

* Obsodba komunistov pred celjskim sodiščem. Te dni se je vršila pred sodiščem v Celju sodna razprava proti komunistoma Alojziju Sedeju in Maksu Fakinu. Prvi je bil obtožen, da je letoš prvega maja v Trbovljah hujskal delavstvo, pozival na revolucijo in propagiral idejo o ustanovitvi balkanskih sovjetskih republik. Komunistični hujskač je bil po zakonu o zaščiti države obsojen na

13 mesecev težke ječe. Rudar Maks Falkin pa je bil zaradi javnega nasilstva obsojen na šest tednov ječe. Upa'i je, da bodo take kazni že spametovale komunistične razgrajče in hujškače.

* **Strašna rodbinska drama.** V vasi Retfalu pri Osijeku se je te dni odigrala strašna rodbinska drama. 60 let stari seljak Szabo je živel dalj časa v prepiru s svojo hčerko in njenim možem. Pri zadnjem prepiru pa je Szabo pograbil kuhinjski nož ter zaklal ž njim svojo hčer, ki je kmalu nato radi izkrvavitve izdihnila. Szabo je nato v samomorilnem namenu skočil v Dravo, a dva ribiča sta ga še živega potegnili iz vode. Bil je aretiran. Izjavil je, da je hčerko umoril radi tega, ker je hotela prodati njegov letošnji žitni pridelek.

* **Drzen roparski napad pri Rimskih Toplicah.** Na cesti v gozdu, ne daleč od Rimskih Toplic, je neki mladenič napadel 60 let staro Josipino Gelb iz Zagreba. Ropar ji je zatisnil usta, jo vrغل na tla in ji vzel iz torbice 5000 dinarjev. Po izvršenem ropu je storilec zbežal v gozd.

* **Svojo ženo zadavil.** V Somboru je prišel 70letni starček Parčetič precej vinjen domov. Ker ga je žena ozmerjala, je pograbil v divji jezi železno palico in jo tolkel po glavi. Nato jo je zadavil. Bil je takoj aretiran in oddan sodišču.

* **Izmišljen roparski napad.** Na orožniški postaji v Slovenski Bistrici se je pretekli teden javil prekupevalec z živino Mihael Rasteiger, ki je javil, da je bil na poti iz Slovenske Bistrice v Pragersko napaden od neznanih storilcev, ki so ga pretepli in mu oropali 10.000 dinarjev. Uvedena je bila takoj obširna preiskava, ki je rodila sum, da si je Rasteiger napad izmislil. Dognalo se je tudi, da je možak isti dan zapravil pri kvartanju 4500 dinarjev. Pri preiskavi njegovega stanovanja so našli 10.000 dinarjev. Bil je oddan sodišču.

* **Nova razprava proti Čarugi.** V četrtek se je pričela v Osijeku nova razprava proti razbojniku Čarugi in tovarišem radi 15 nanovo priglasenih zločinov. Razprava bo trajala dva do tri tedne. Čarugin tovariš Mile Rupčić, ki je že presedel 8 mesecev, je bil izpuščen. Ko pa je prišel na svobodo, je umrl nagle smrti, zadet od solnčarice.

* **Goljufija v vlaku.** Na progi od Semiča do Novega mesta se je vozil v vlaku med tolpo 30 cigánov tudi Anton Derganc iz Semiča. Med vožnjo je prišlo med njim in cigani do sklepanja kupčije, v kateri pa so premeteni cigani ogoljufali lahkovernega možaka za 450 Din, nato pa brez sledu izginili z novomeškega kolodvora.

Iz raznih krajev

* **V Beli Krajini** je bil odlikovan g. Božo Račić, nadučitelj v Adlešičih, z redom Sv. Save V. razr. Bela Krajina se ima gosp. Račiću zelo mnogo zahvaliti tako v gospodarskem kakor kulturnem pogledu. G. Račić, ki se je vglobil v življenje Belokranjcev, se zavzema za tamošnje sadjarstvo, sodeloval je pri sadni razstavi v Metliki, prirejal gospodinske tečaje v Gribljah in Adlešičih, učenec po šoloobvezni dobi ne pozabi, temveč jih poučuje dalje v poljedelstvu in vinogradništvu. Njegova ljubezen do Bele Krajine se zlasti zrcali tudi v tem, da rešuje pred pozabljenostjo domačo umetnost. Bela Krajina Ti

čestita na zasluženem odlikovanju ter Te prosi, da jo pomagaš voditi dalje v napredek in razvoj. Zdravo!

* **V Bevkah pri Vrhniku** je v sredo popoldne okrog štirih med nevihto tresčilo v kozolec posestnika Jan. Lenarčiča. S kozolcem je zgorelo več stotov sena in ječmena. Domači gasilci so bili kmalu na licu mesta. Na pomoč je prispelo tudi gasilno društvo z Vrhniko pod poveljstvom župnega načelnika g. Jelovška. Obema društvoma se je zahvaliti, da ogenj ni zajel tudi sosednjih poslopij. Iskrena hvala gre tudi gasilcem iz Verda, ki so prihiteli na pomoč, vendar jim v akcijo ni bilo treba več stopiti, ker je bil ogenj že lokaliziran.

* **Na Grosupljem** se je skozi odprto okno splazil v hišo posestnika Antona Okorna okrog 30 let stari neznan moški in pokradel iz omar več zlatih prstanov, verižic in zaplestih ter en 1000dinarski bankovec.

* **V Gornjem Doliču** se je v gozdu posestnika Franca Naveršnika iz neznanih vzrokov obesil 60letni posestnik Josip Skarlovnik.

* **V Višnji gori** je Franc Potokar nameril v šali brown'ng-piš olo, o kateri je mislil, da ni nabasana, na svojo sestro, ženo trgovca g. Pungarterja ter izprožil. Strel je zadel gospo Pungarterjevo v glavo. Nesrečnica je bila takoj mrtva.

* **V Arji vasi pri Žalcu** je umrl gosp. Ivan Naraks, znani stavitelj cerkvenih orgel. N. v m. p.!

* **V Poljčanah** so ukradli Antonu Mlakarju, ki je pozabil v restavraciji svojo listnico, nad 8000 Din. Ko se je namreč vrnil iskat, ni listnice bilo nikjer več.

* **V št. Petru pri Mariboru** je v nedeljo popoldne udarila strela v 16letnega viničarskega sina, ki se je pravkar vrnil z dela in je počival na vežnem pragu. Deček je bil takoj mrtev.

Zanimivosti

Neznani živali

Kuščar s strupenimi plini. — Ptič, ki riga kakor osel. — Pol race, pol podgane.

Neka družba njujorskih naravoslovcev je pod vodstvom dr. Beebeja odkrila v divjih pokrajinah Južne Amerike čudne, doslej splošno neznane živalske tvore, katerih posamezne je pripeljala s seboj v Njujork.

Med temi čudnimi stvori vzbuja posebno pozornost ogromen črni kuščar z gladko mehurjaso kožo in s čudno zgrbančeno glavo. Ko so to žival izsledili na neki skali, se je nekoliko dvignila in puhnila skozi nosnice nekaj omoten plin, ki ga gotovo rabi v obrambo napram svojim sovražnikom.

Čuden stvor je tudi ptič hoacin, ki gnezdi med tako zvanimi «muka-muka» drevesi. Hoacin ima na perotnicah prste, s katerimi pleza po drevju. Omenjena družba naravoslovcev je opazovala te ptiče na svoji vožnji v čolnu po rekah v južnoameriških pragozdih. Izgledajo kakor preostanki kakšnih predpotopnih živali. Vsaka perot je opremljena z dvema prstom podobnima izrastkoma z osrmi zakrivljenimi kremplji. S pomočjo teh prstov pleza ptič, ki je popolnoma gol, pazljivo po drevju. Ko postanejo hoacini starejši, dobe gosto perje. Zopern duh, ki ga hoacin izloča, povzroča, da se ga izogibljajo vse živalstvo.

Baš tako čuden je tako imenovani «smešni ptič», ki je dobil svoje ime po tem, da si nemoteno pusti oropati svoje gnezdo. Vsak pernati stvor v njegovi bližini, ki potrebuje gradiva za svoje gnezdo, pride na posete k «smešnemu ptiču» in si vzame od njegovega gnezda, kolikor potrebuje. «Smešni ptič» nikdar ne protestira. Druga posebnost tega stvara sta dve vrsti debelih peres, v katerih se nahaja kri, ki mu služi po potrebi za hrano. Ta peresa zelo ovirajo «smešnega ptiča» pri hoji. Ta stvor ima velike kremplje, ki bi zadostovali za dvakrat tako veliko ptico, a noge tanke in tako majhne, da se skoro popolnoma skrijejo v perju. Torej tudi te lastnosti popolnoma opravičujejo označbo «smešni ptič».

V Srednji Ameriki je opazoval dr. Beebe ob rekah žival, ki je imela podganje telo in račje noge.

Posebna redkost je nadalje metulj, ki pri letanju razvija celo godbo. Odkril ga je neki misijonar.

Neka ekspedicija naravoslovnega muzeja v Njujorku je pri raziskavanju v južnoameriški državi Čile zaslišala na nekem samotnem otoku oslovsko riganje. Ekspedicija se je nemalo čudila, odkod naj se vzamejo v tej samotni žalostno rigajoči osli, toda ko so prišli blizu, so videli neko vrsto ptičev pingvinov.

Nedvomno je v Južni Ameriki še mnogo nedkritih živali, dosti tudi takih, ki že izumirajo. Zaradi nedoslopnosti pokrajin je mnogo teh živali težko videti, a še težje ujeti ali ustreliti.

× **Beli Indijanci.** Doslej smo vedeli, da obstoje v Ameriki le bakrerordečastki Indijanci, nedavno pa je neka ekspedicija odkrila v no-ranji Daziji v Južni Ameriki bele Indijance. Poleg bele polti imajo ti Indijanci plave lase in modre oči. Njihovo telo je pokrito z dolgo mehko belo dlako. Ekspedicija, ki jih je odkrila, namerava privedi dva takšna eksemplarja v Njujork.

× **Ameriški milijonar okraden.** Znanemu amerškemu kralju avtomobilov Henryju Fordu je bil ukraden mal zabojček, v katerem so se nahajali dragulji, vredni nad sto tisoč dolarjev. Nerazumljivo je, kako so prišli tatovi v palačo, ki je ograjena z visoko mrežo in bodečo žico in je razen tega nič in dan zastražena od 15 stražnikov.

× **Grozen zločin natakarič.** Te dni je policija v Budimpešti rano zjutraj našla truplo vrtnarja Magdaka, razsekano na drobne kosce. Poleg njega sta ležali sekira in — natakarič Ana Komanda, ki je še spala. Na policiji je Komanda izjavila, da je ona razmesarila Magdaka, ker jo je hotel vreči v Donavo. Med njima je vladalo ljubavno razmerje, ki se je pa pozneje ohladilo. Po umoru je natakarič izpila steklenico ruma in pijana zaspala poleg Magdaka. Ko je zločinka na policiji odšla na stranišče, se je tam obesila.

× **Denarni stolpi.** V Jugoslaviji se nahaja v prometu okoli pet in pol milijarde dinarjev. Ako bi pretvorili ves ta denar v 1000-dinarske bankovce in jih zložili drugega na drugega, bi bil kup teh bankovcev višok nad pol kilometra. V Franciji je v prometu 30 milijard frankov. Ti franki bi bili, pretvorjeni v bankovce po 1000 frankov, visoki tri kilometre. Zamislimo si, da bi tako naložili nemške bankovce. Ta denarni stolp pa bi segal menda prav do zvezd.

× **Smrt štirih otrok v kovčegu.** V mesecu Haselbrunn v Nemčiji so našli štiri otroke mrtve v nekem kovčegu. Otroci so se na podstrešju igrali in sedli v kovčeg, katerega težki pokrov so zaprli. O roci ga niso mogli odpreti in so se vsi zadušili.

× **Borba proti psovkam v Rusiji.** Časopisje poroča, da se je v Rusiji pričela ostra borba proti preklinjanju in psovkam. Nedavno se je vršil v Harkovu velik spreved, pred katerim so nosili delavci tablice z napisom: **Zavrzi psovke!** Za povorko pa je druga skupina nosila napise: **Ne psuj, ker psovka žali dušo tvojega o'roka in ponižuje tvojo ženo in ma'er!** Vsi manifestanti so obljubili, da ne bodo več kleti in psovali.

Ženski kotiček

MEDNARODNA TEKMA V ŽENSKI LEHOTI.

Z naših veselje so nam znane nedolžne volitive najlepše dame. Seveda se na naših veseljah ni vzela stvar nikdar resno in je prišla čes' do časti najlepše dame baš kaka ženska, ki je bila priznana grda.

Nedavno pa je pariški list «Journal» priredil mednarodno tekmo v ženski lepoti, katere se je udeležilo več tisoč žensk iz Evrope in Amerike, ki so poslale svoje fotografije na omenjeni list. Pri prvem pregledu fotografij so jih odbrali 500, ki naj bi prišle v poštev pri izbori desetih lepotic. Pri ponovnem pregledu teh 500 je oslo le še 62 kandidatkinj. Te so bile pozvane, da prinese svojo lepoto pokazati osebno. Nesreča pa je hotela, da so mnoge od njih imele «mačka», ker prejšnjo noč niso spale, ali vsaj zadosti ne, druge so bile zopet preveč vznemirjene. Vse te nadloge so zmanjševale in kvarile njihovo resnično lepoto. Kdo naj popiše katastrofalno ponižanje za 48 domišljavih in prevzetnih lepotic, ki jih je komisija zvrkla.

Ostalo je torej še 14 kandidatkinj različnih narodnosti, med njimi tudi ena Jugoslovanka. Ker je bilo treba zbrati samo deset zmagovalk, so se morale odvreči še štiri. Ta preblijana neizprosna usoda je zahtevala Norvežanko, Švedinjo, Rumunko in Jugoslovanko. Zmagale so pa: Francozinja, Angležinja, škotka, Danka, Belgijka, Španjolka, Grkinja, Švicarka, Amerikanka in Rusinja.

Zmagovalke so dobile poleg časti tudi velika darila. Pa to še ni vse. Z zmago je združeno tudi brezplačno potovanje po Evropi, koder bodo razkazovale svoje ženske čare. Zato je pač razumljivo, zakaj je bilo za tekmo toliko zanimanja.

Jabolka se lupijo kakor kuhan krompir, ako jih namočiš za eno minuto v vreli vodi. Isto velja za slive in češplje.

Zaraščen prstan moreš sneti, če prst od nohta do prstana tesno poviješ, ga čez pet minut odvijesh in držiš roko pet minut kvišku. Če to še enkrat ponoviš, prstan zlahka snameš.

Kako razločiš pravo zlato od ponarejenega. Na predmetu, ki velja za zlato, se naredi s trdim predmetom zareza, ki je lepo rumena. Če držiš ob tej zarezi žveplo prižgane vžigalice, izgine zareza popolnoma, ako predmet ni zlat, medtem ko pri pravem zlatu ostane.

Mokre čevlje lahko svetlo zlikaš, če primeš voščilo nekoliko mleka.

Mokre čevlje hitro posušiš, če jih namoliš z ovsom, otrobi ali pepelom in jih deneš na tope! prostor s preprihom.

Posušeni trdi čevlji postanejo mehki, če jih namažeš s petrolejem.

Gnojnica dobro učinkuje na ozelenele rastline, a preden se uporabi za polivanje, se mora močno zmešati z vodo. Z gnojnico naj se poliva le ob deževnem ali vsaj oblačnem vremenu. Zelo mokro zemljo ali pa s snegom pokrito je treba polivati z manj ali celo nič zmešano z vodo. Kadar se namerava politi z njo zelene rastline, jo z vodo zredči in pusti nato najmanj en dan ter šele nato uporabi, ker drugače rastline osmudi.

Za smeh in kratek čas

Dvomislivo.

Meščan: «No, kako vam ugaja naše mesto?»

Tujec: «Zares prijeten kraj! Najbolj pa mi ugaja, ker imate kar 12 vlakov, s katerimi se lahko odpotuje...»

Tolažilno.

Gospa: «Peljite me preko reke vi sami; vaš sinček ima komaj 10 let, lahko se mu pripeti kaka nesreča.»

Čelnar: «Nič se ne bojte! Zna izvrstno plavati.»

Kaj je dobro?

Katehet (kaplan) je učil šolske otroke verstva. Pravil jim je med drugim, da je dobro, če otrok vsak dan moli zjutraj, opoldne in zvečer, ko zvoni.

Ob sklepu šolskega leta pride dekan — kot nadzornik verstva — nadzorovat. Katehet je otroke izpraševal in dekan je poslušal. Otroci so dobro odgovarjali. Končno jih je dekan pohvalil in, poslovivši se od kateheta in otrok, vprašal še malega Matička, sedečega v prvi klopi: «Matiček, povej mi, kaj je dobro?»

Matiček vstane in odgovori: «Golaž z makaroni.»

Sreča.

Pavel: «Vidiš, prijatelj, pri ženskah imam vedno srečo.»

Tine: «Tako? In vendar še nisi oženjen!»

Pavel: «Saj to je ravno sreča...»

Kašelj.

Zdravnik (poklican k bolnici): «Prosim, da mi zaupno in kar najbolj natančno odkrijete svoje bolečine.»

Gospa (v navzočnosti služkinje Ančke): «Nadleguje me muče! Kašelj. Vso noč se napenjam in nabijam, da je groza. Ančka, pokaži gospodu, kako se derem...»

Obisk.

Teta: «Pridi, draga Milica, da te objamem; sedi mi v naročje.»

Milica (nepremično sedeč na postelji): «Ne smem, preljuba teta! Prav tukaj, kjer sedim, ima odeja veliko luknjo in mama so mi zabičili, da naj se ne ganem z mesta zato, da ne boste luknje opazili.»

Pripravnik.

Stražnik: «Komaj trideset let imate, pa že beračite. Sram vas bodi!»

Postopač: «Oprostite, saj sem pa tudi šele pripravnik.»

Ga ne mara.

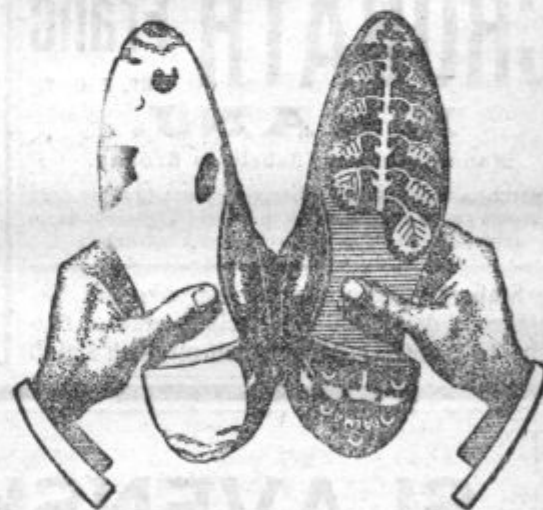
Metka: «Vdovca Petra ne maram, ker ima rdeče lase.»

Oče: «Ali nisi opazila, da mu že izpadajo?»

Slabo priporočilo.

Kupec: «Psiček je sicer predrago plačan, le zaradi njegove izredne zvestobe sem tvegati toliko denarja.»

Kmet: «O, zvest pa je, zvest! Že petkrat sem ga prodal, pa je še vselej nazaj prišel.»

Pazite na razliko

med kožnimi potplati in Palma Kaučuk potplati in petami. Prednosti proti kožnim potplati so večja trajnost in vzdržljivost čevljev, elastična in ugodna hoja, ter nizka cena.

Zahtevajte edino le »Palma«.

Popolnoma varno naložite denar v

LJUBLJANSKO POSOJILNICO

R. Z.
Z O. Z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih

Mestni trg šte. 6 — V LJUBLJANI — Mestni trg šte. 6

Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje po 8% do 10% ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi više po dogovoru.

!!! Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema oesije in inkaso faktur. !!!

Radovednost.

Gašper: «Povej mi, prijatelj, ali je tvoja žena zelo radovedna?»

Ožbovt: «Pa kako! Menda je iz same radovednosti prišla na svet.»

Rizling.

Gost: «Kako se imenuje vino, ki ste mi ga prinesli?»

Krčmar: «Rizling! Izvrstna kapljica, poskusite!»

Gost: «Oprostite, je-li rizling njegovo prvotno ime ali ste mu ga dali šele pri krstu?»

Lovei, gozdarji, delavci, priporočamo Vam, da si kupite

obleke,

pelerino, suknje, hlače, dežne plašče iz gume, vsakovrstno perilo po najnižji ceni le pri konfekcijski industriji!

Drago Schwab, Ljubljana

Dvorni trg št. 3 (pod Narodno kavarno).

Največja zaloga vsakovrstnega blaga za moške in dečke. Zahtevajte vzorec!

Naročeno blago se razpošilja po poštne povzetju. V lastni režiji se izdelujejo usnjeni (kožni) rekenci, hlače in čopice v črni, rjavi in sivi barvi.

Obleke po meri.

Zahtevajte pri trgovcih na deželi in kupujte **manufakturno blago** od stare, leta **1885** ustanovljene trdnice

CROBATH Franc
KRANJ.
dr. z o. z.

Manufaktura na debelo in drobno.

Trgovci na deželi, ostali odjemalci, priporočajo se pred nakupom snova o naših cenah in izbiri! Trgovcem damo najmanjše količine po prvih cenah na debelo.

Slabost? Slabo spanje? Nervoznost? Nesveselje do dela? Ali se pojavljajo večkrat različne bolečine? Dober prijatelj ob takih slabih

dneh je pravi Fellerjev Elza-Fluid! Dober prav tako za umivanje in obloge kakor kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoč kakor francosko žganje! Z zavojnico in poštino vred: 3 dvojne ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev, 36 dvojnih

ILIRSKA POSOJILNICA

LJUBLJANA, Kralja Petra trg št. 8/I,
sprejema hranilne vloge po 8 %.

Večje in stalne vloge do 12 %. 31

ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev z 10%nim doplačilom. Razpošilja ga: Lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elza-trg št. 360, Hrvatsko. (b)

Suhe gobe

plačuje najbolje

M. Geršak & Komp.

Ljubljana, Kongresni trg 10.

Oh! Te bolečine!

Malo Fellerjevega pravega Elza-Fluida in bolečine minejo.

Drgnjenje s Fellerjevim Elza-Fluidom je prava dobrodejnost! Umivanje s Fellerjevim Elza-Fluidom jači mišičerje in živce! Deluje antiseptično in osvežujoče! Prežene nahod in napravi človeka neobčutljivega proti mrzlemu zraku! Za oči in ušesa! Zobe in glavo! Za vrat in usta! Za hrbet in ude! Za vse telo izvrstno bišno sredstvo in kosmetikum. Fellerjev Elza-Fluid je veliko močnejši in izdatnejši kakor francosko žganje. En poskus zadostuje, da tudi vi porečete:

To je najboljšje, kar sem kdaj okušal!

Zahtevajte v vseh dotičnih poslovalnicah samo pravi Elza-Fluid lekarnarja Fellerja. Pri naročilih naravnost stane z zavojnico in poštino vred, če se pošlje denar naprej ali po povzetju: 3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica 24 Din; 12 dvojnih steklenic ali 4 specialne steklenice 85 Din; 24 dvojnih steklenic ali 8 specialnih steklenic 151 Din; 36 dvojnih steklenic ali 12 specialnih steklenic 214 Din.

KOT PRIMOT: Elza-obliž zoper kurja očesa po 4 dinarje in 6 dinarjev; Elza-mentolni črtulki 7 dinarjev; Elza-švedska tinktura za želodec: Elza-zagorski sok za prsa in zoper kašelj; Elza-ribje olje 20 dinarjev; Elza-voda za usta 12 dinarjev; Elza-kolonska voda 15 dinarjev; Elza-šminki miris za sobo 15 dinarjev; glicerino 4-80 dinarja in 18 dinarjev; Lysol, Lysolform po 25 dinarjev; kineški čaj od 2 dinarjev navzgor; originalno Radikum francosko žganje, velika steklenica, 15 dinarjev; Elza-mrčesni prašek 10 dinarjev; sirup za podgane in miši 8 dinarjev. Pri primotu se zavojnica in poština posebe zaračunavata.

K tem cenam se priračunava sedaj 10%no doplačilo. Pisma se naj naslavljajo natančno takole:
EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elza-trg št. 360, Hrvatsko.

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani
prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljšje preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bobrovec (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

SLAVENSKA BANKA D. ZAGREB

Podružnica Ljubljana

➡ Vplačana delniška glavnica in rezerve preko 120,000.000 dinarjev ➡

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Sibenik, Vršac, Wien; ekspoziture: Rogaška Slatina (sezonska), Skofja Loka in Jesenice; afilijaciji: Slovenska banka, Ljubljana, in Jugoslavenska industrijska banka, d. d., Split.

Lastne agencije v Južni Ameriki: Buenos Aires, Rosario de Santa Fé; v Severni Ameriki: v vseh večjih mestih direktne bančne zveze. — Posreduje vse bančne in trgovske posle z inozemstvom, posebno z Italijo in Avstrijo.

*Olažuje posle eksporterjem in importerjem s tem, da jim eskomplira
:: menice v ltrah kakor tudi v drugih inozemskih valutah ::*

Otvorja akreditive, izstavlja garantna pisma ter izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje najpovoljnejše.

12